

เอกสารวิชาการ

เรื่องที่ 1

การศึกษาสภาพการผลิตและการตลาดแพะเนื้อของเกษตรกร
ในพื้นที่อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท

โดย

ศิริวัฒน์ อินทร์บุญ

ฉัตรวิไล วิลาลัย

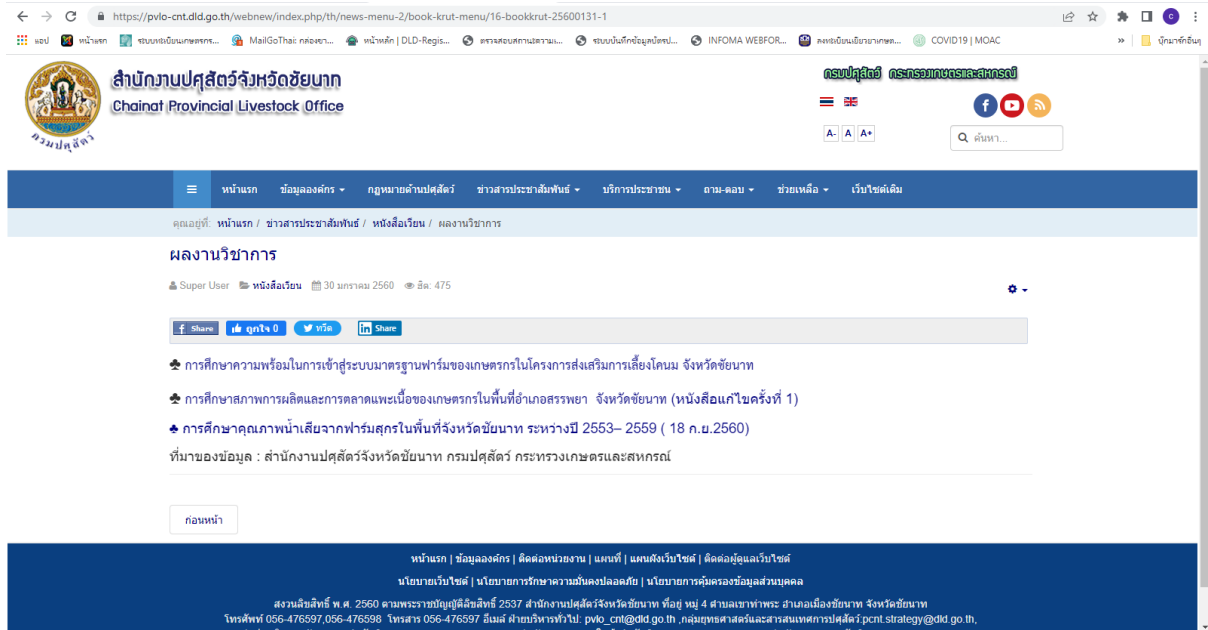
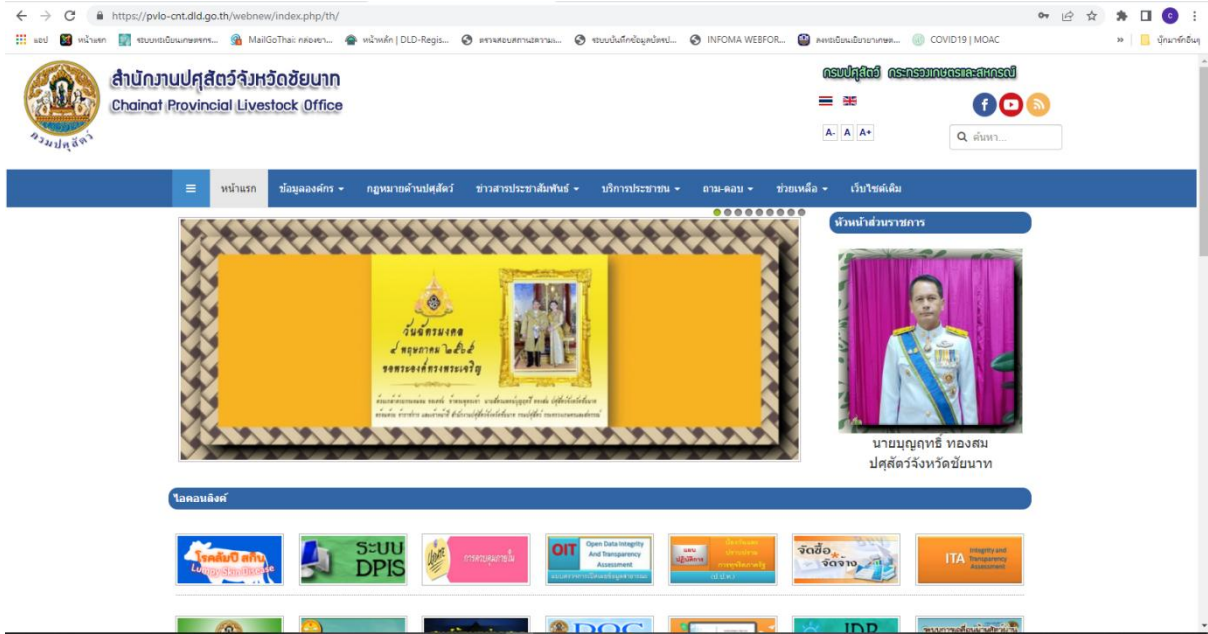
เลขทะเบียนวิชาการ	64(2)-0216(1)-112
สถานที่ดำเนินการ	พื้นที่อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท
ระยะเวลาดำเนินการ	กันยายน 2563 – มีนาคม 2564
การเผยแพร่	เว็บไซต์สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชัยนาท

หลักฐานการเผยแพร่ผลงานวิชาการ

นายศิริวัฒน์ อินทร์บุญ

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชัยนาท

https://pvlo-cnt.dld.go.th/webnew/index.php/th/news-menu-2/
book-krut-menu/16-bookkrut-25600131-1

การศึกษาสภาพการผลิตและการตลาดแพะเนื้อของเกษตรกร ในพื้นที่อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท^{1/}

ศิริวัฒน์ อินทร์บุญ^{2/} ฉัตรวิไล วิลาลัย^{3/}

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการผลิตและตลาดแพะเนื้อของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท โดยใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อจำนวน 106 ราย ระหว่างเดือนกันยายน 2563 – มีนาคม 2564 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 60.38) อายุระหว่าง 41-45 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีประสบการณ์เลี้ยงแพะเนื้อน้อยกว่า 5 ปี และส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยงแพะเนื้อ (ร้อยละ 63.21) เกษตรกรประกอบอาชีพการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ร่วมกัน โดยมีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 1.86 ไร่ต่อครัวเรือน และใช้พื้นที่สำหรับเลี้ยงแพะเนื้อเฉลี่ย 1.18 ไร่ต่อครัวเรือน มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.26 คน ซึ่งใช้แรงงานในครัวเรือนเลี้ยงแพะเนื้อเป็นหลักเฉลี่ย 2.20 คนต่อครัวเรือน การเลี้ยงแพะเนื้อส่วนใหญ่เป็นแบบขังคอกสลับปล่อย โดยมีจำนวนแพะเนื้อเฉลี่ย 32 ตัวต่อครัวเรือน ส่วนพันธุ์แพะเนื้อที่เกษตรกรนิยมเลี้ยงเป็นพันธุ์ลูกผสม ระหว่างพันธุ์บอร์กับพันธุ์แองโกลนูเบียน ใช้วิธีการผสมพันธุ์โดยใช้พ่อพันธุ์คุมฝูงด้วยวิธีการตามธรรมชาติ ใช้อาหารหยาบสดเป็นหลัก และมีการเสริมแร่ธาตุ ทำวัคซีนป้องกันโรค มีการกำจัดพยาธิ เสริมยาบำรุง และมีน้ำสะอาดอย่างพอเพียง นอกจากนี้พบว่าเกษตรกรส่วนน้อยได้รับการตรวจรับรองด้านการจัดการฟาร์มเพื่อเข้าสู่ระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มแพะเนื้อ (Good Agricultural Practice for Goat Farm, GAP) (ร้อยละ 0.94) ส่วนผลผลิตแพะเนื้อส่วนมากจำหน่ายภายในจังหวัดชัยนาท โดยมีพ่อค้าคนกลางเป็นผู้กำหนดราคา ซึ่งในรอบปีที่ผ่านมารายได้ จากการประกอบอาชีพเลี้ยงแพะเนื้อเฉลี่ย 56,459.43 บาทต่อครัวเรือน

ปัญหาอุปสรรคที่พบมากที่สุด คือ ด้านพันธุ์แพะเนื้อและด้านอาหารชั้นเนื่องจากมีราคาแพง และไม่พบว่าเกษตรกรมีปัญหาอุปสรรค ประสบโรคระบาด การผสมพันธุ์ การขาดแคลนแรงงาน และการตลาด

แนวทางการพัฒนาระบบการเลี้ยงและการตลาดแพะเนื้อให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ควรส่งเสริมให้เกษตรกรมีการจัดตั้งกลุ่มและบริหารจัดการกลุ่มด้วยระบบการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ อีกทั้งควรสร้างการรับรู้การเลี้ยงแพะเนื้อแบบประณีต มีการสร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายการเลี้ยงแพะเนื้อในทุกมิติที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการผลิตแพะทั้งระบบ เช่น ด้านการปรับปรุงพันธุ์ ด้านอาหารสัตว์ และด้านการตลาด รวมทั้งเพิ่มการประชาสัมพันธ์กลุ่มตนเอง ในทุกช่องทางสื่อสาร

คำสำคัญ : สภาพการเลี้ยงแพะเนื้อ การตลาด จังหวัดชัยนาท

^{1/} ทะเบียนวิชาการเลขที่ : 64(2)-0216(1)-112

^{2/} สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชัยนาท อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท 17000

^{3/} สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอ่างทอง อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง 14000

A Study on Meat Goat the Productive Performance and Marketing in Sappaya District, Chai Nat Province^{1/}

Siriwat Inboon^{2/} Chutwilai Wilalai^{3/}

Abstract

The aim of this study was to gather information on meat goat production and marketing in Sappaya District, Chai Nat Province. The data were collected via interviews from 106 goat farmers from September 2020 to March 2021. The data were analyzed using descriptive statistics, such as means, percentages and standard deviations.

The majority of farmers are male (60.38%), aged 41-45 years, with mostly primary education and on average less than 5 years experience in goat farming. Most of the farmers never attended any training in raising meat goats (63.21%). Most farmers practice both plant production and raising animals on an average area of 1.86 Rai, with 1.18 Rai used for goat production. The average staff on a farm consists of 4.26 family members and 2.20 laborers. The majority of the goat patterns were raised in a release grazing alternate with confinement. On average farms keep 32 goats. The most common is a crossbred between Boer and Anglo-Nubian. For stock improvement farmers use mainly natural mating in terms of goat management, the animals have access to clean water, fresh roughage and mineral supplements. Animals are also vaccinated against major disease and are treated for parasites. The minority of the farms received certification of the Good Agricultural Practice for Goat Farm (GAP) (0.94%). Animals are sold mainly through a middleman for a set price within Chai Nat Province. The income from goat sales in the last year was an average 56,459.43 baht per household.

Major problems and obstacles in raising meat goats seem to be costs of breeding goats and concentrates. Less of a problem seem to be health, breeding, labor, and marketing.

The development guidelines in meat goat production system and marketing to a higher efficiency concern the promotion of farmer group establishment and group running and management using the large agricultural plot extension system with enhancing learning of the intensive meat goat raising. Building and networking of meat goat raising in all aspects concerned the meat goat production industry. The aspects includes meat goat breeding, feeding management and marketing as well as public relations of own group in all communication channels.

Keywords : meat goat production, marketing, Chai Nat Province

^{1/} Registered No. : 64(2)-0216(1)-112

^{2/} Chai Nat Provincial Livestock Office, Chai Nat Muang District, Chai Nat Province 17000

^{3/} Angthong Provincial Livestock Office, Angthong Muang District, Angthong Province 14000

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยการเอื้อเฟื้อข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และความร่วมมือต่างๆ ของหลายท่าน ซึ่งให้การสนับสนุนผู้ดำเนินการศึกษาวิจัยตั้งแต่เริ่มต้นงานวิจัยจนงานวิจัยเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณอาสาปศุสัตว์ที่สัมภาษณ์เกษตรกร และรวบรวมแบบสัมภาษณ์จากเกษตรกรในพื้นที่เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอสรรพยา และสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชัยนาททุกท่านที่ให้ความร่วมมือ อำนวยความสะดวกในการกรอกแบบสัมภาษณ์ จัดเก็บข้อมูล และขอขอบคุณคณะกรรมการวิชาการระดับเขต ที่ได้ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้อง แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยเป็นอย่างมาก ซึ่งทำให้งานวิจัยฉบับนี้มีความถูกต้องสมบูรณ์มากขึ้น

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณนายประยูร ครองยุติ นักวิชาการสัตวบาลชำนาญการพิเศษ ที่ได้ให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษา เกษตรกรผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทุกท่าน รวมถึงผู้เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ได้กล่าวนามไว้ในที่นี้ที่กรุณาสละเวลาเอื้อเฟื้อข้อมูลและให้ความร่วมมือในด้านต่างๆ ที่มีส่วนช่วยให้การดำเนินการศึกษาวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	จ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
กรอบแนวคิดของการศึกษาวิจัย	2
ขอบเขตของการศึกษา	3
ระยะเวลาดำเนินงาน	3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	7
พื้นที่ที่ทำการศึกษา	7
ประชากรกลุ่มตัวอย่าง	7
ตัวแปรที่ใช้ศึกษาวิจัย	7
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย	7
การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปรผล	8
บทที่ 4 ผลและวิจารณ์ผล	9
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร	9
ตอนที่ 2 สภาพการเลี้ยงแพะเนื้อ	13
ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับวิถีตลาดแพะเนื้อ	20
ตอนที่ 4 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค การเลี้ยงและการตลาด	23
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	26
สรุปผล	26
ข้อเสนอแนะ	27
เอกสารอ้างอิง	29
ภาคผนวก	31
แบบสัมภาษณ์	32

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร	9
ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละ สภาพการเลี้ยงแพะเนื้อ	13
ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละ เกี่ยวกับวิถีตลาดแพะเนื้อ	20
ตารางที่ 4 จำนวนเกษตรกร ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับปัญหาอุปสรรค การเลี้ยงและการตลาด	23

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ปี 2563 ในประเทศไทยมีการเลี้ยงแพะ รวม 962,884 ตัว เกษตรกร รวม 71,039 ราย เมื่อเทียบกับปี 2560 ในประเทศไทยมีการเลี้ยงแพะ รวม 652,964 ตัว เกษตรกร รวม 51,851 ราย ปี 2561 ในประเทศไทยมีการเลี้ยงแพะ รวม 719,872 ตัว เกษตรกร รวม 55,762 ราย ปี 2562 ในประเทศไทยมีการเลี้ยงแพะ รวม 832,533 ตัว เกษตรกร รวม 65,850 ราย (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมปศุสัตว์, 2563) นับว่ามีการเลี้ยงแพะเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก แต่ยังไม่เป็นที่นิยมของผู้บริโภคโดยทั่วไปในประเทศ นอกจากนี้ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม สภาพการเลี้ยงแพะส่วนใหญ่ เกษตรกรจึงเลี้ยง เป็นอาชีพเสริมหรืออาชีพรอง แต่การเลี้ยงแพะเนื้อสามารถพัฒนาเป็นอาชีพหลักที่มีความมั่นคงได้ เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการเลี้ยงแพะและพัฒนาทั้งด้านการผลิตและการตลาด รวมทั้งมีนโยบายส่งเสริมการผลิตและการส่งออกอาหารฮาลาล ซึ่งจะทำให้แพะเนื้อเป็นที่ต้องการของตลาดมากขึ้น (สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร 2557) และกรมปศุสัตว์กำหนดยุทธศาสตร์แพะ พ.ศ. 2560-2564 โดยมีวิสัยทัศน์ คือ “พัฒนาอาชีพการเลี้ยงแพะให้ยั่งยืน มีผลผลิตที่มีคุณภาพเพียงพอต่อการบริโภค และพัฒนาสู่อุตสาหกรรมฮาลาลเพื่อการส่งออก”

จากสถิติกรมปศุสัตว์ ปี 2560 ในพื้นที่จังหวัดชัยนาท มีการเลี้ยงแพะเนื้อ รวม จำนวน 14,367 ตัว เกษตรกร จำนวน 238 ราย ปี 2561 ในพื้นที่จังหวัดชัยนาท มีการเลี้ยงแพะเนื้อ รวม จำนวน 18,282 ตัว เกษตรกร จำนวน 362 ราย ปี 2562 ในพื้นที่จังหวัดชัยนาท มีการเลี้ยงแพะเนื้อ รวม จำนวน 19,791 ตัว เกษตรกร จำนวน 400 ราย ปี 2563 ในพื้นที่จังหวัดชัยนาท มีการเลี้ยงแพะเนื้อ รวม จำนวน 28,632 ตัว เกษตรกร จำนวน 695 ราย (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมปศุสัตว์, 2563) ซึ่งเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อและปริมาณแพะในจังหวัดชัยนาทมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี เมื่อเทียบปริมาณการเลี้ยงแพะเนื้อในพื้นที่จังหวัดชัยนาทจากปี 2560 กับปี 2563 พบว่ามีจำนวนแพะเนื้อที่เลี้ยงมากขึ้น 99.29% โดยเฉพาะในพื้นที่ อำเภอสรรพยา มีการเลี้ยงแพะเนื้อ รวม จำนวน 4,956 ตัว เกษตรกร จำนวน 80 ราย ปี 2561 รวม จำนวน 5,601 ตัว เกษตรกร จำนวน 92 ราย ปี 2562 รวม จำนวน 5,306 ตัว เกษตรกร จำนวน 106 ราย ปี 2563 (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมปศุสัตว์, 2563) ราคาแพะที่จำหน่ายในตลาดทั่วไปกิโลกรัมละ 120-130 บาท ซึ่งการตลาดภายในและนอกประเทศมีความต้องการอยู่มาก แต่การผลิตแพะเพื่อป้อนเข้าสู่ตลาดยังมีน้อย ไม่เพียงพอต่อความต้องการ เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย ขาดการศึกษาแนวทางการพัฒนาการเลี้ยงแพะ และในจังหวัดชัยนาทยังไม่มีการศึกษาด้านการผลิตและการตลาดแพะเนื้อเพื่อให้มองเห็นถึงศักยภาพของการเลี้ยงแพะของ จังหวัดชัยนาท ดังนั้นนักวิจัยจึงสนใจ ศึกษาสภาพการผลิตและการตลาดแพะเนื้อตลอดจนปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสรรพยา ซึ่งเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดชัยนาทที่มีการเลี้ยงแพะหนาแน่น เพื่อนำผลจากการศึกษามาใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ กำหนดแนวทางการส่งเสริมการเพิ่มศักยภาพการเลี้ยงแพะเนื้อในพื้นที่อำเภอสรรพยาและอำเภออื่นๆ ในจังหวัดชัยนาท และเป็นรูปแบบการส่งเสริมการเลี้ยงแพะในพื้นที่อื่นๆ ต่อไป

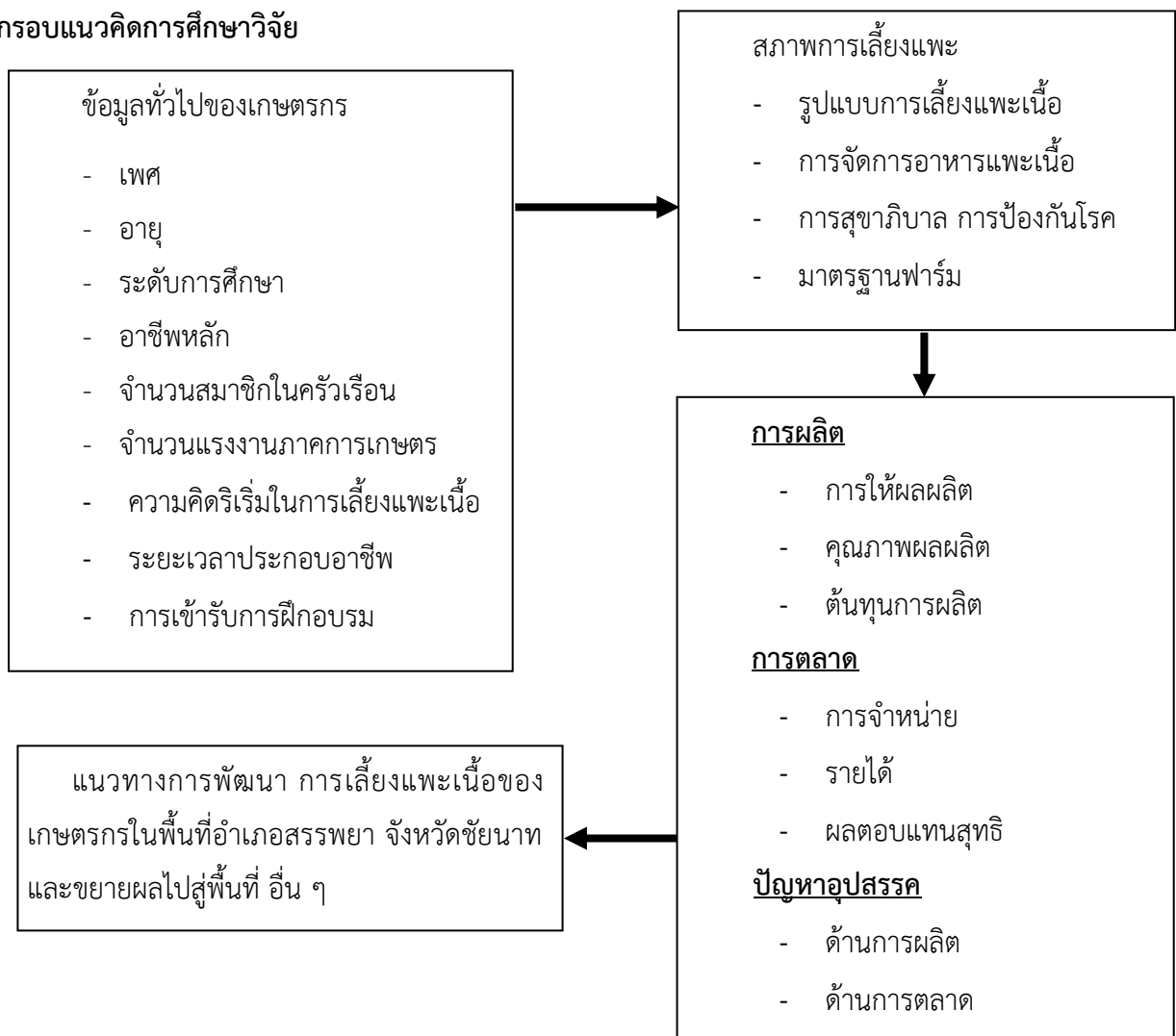
วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพการเลี้ยง วิธีการตลาดแพะเนื้อ และปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพการเลี้ยงแพะเนื้อในพื้นที่อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท
2. เพื่อนำผลจากการศึกษามาใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ เป็นรูปแบบ แนวทางการส่งเสริมเพิ่มศักยภาพการเลี้ยงแพะเนื้อในพื้นที่อำเภอสรรพยาและอำเภออื่นๆ ในจังหวัดชัยนาท และในพื้นที่อื่นๆ ต่อไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แนวทางการพัฒนาระบบการเลี้ยง และวิธีการตลาดแพะเนื้อ และปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพการเลี้ยงแพะเนื้อของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท
2. นำข้อมูลสรุปแนวทางการพัฒนาระบบการเลี้ยงและการตลาดแพะเนื้อของเกษตรกรนำไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงแพะเนื้อ การตลาดแพะเนื้อในพื้นที่อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท และขยายผลไปสู่พื้นที่อำเภออื่นๆ ในจังหวัดชัยนาทและผู้มีส่วนได้เสียจากทุกภาคส่วนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการเลี้ยงแพะได้
3. เพื่อส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงแพะเนื้อของเกษตรกรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่และภูมิสังคมของอำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท เกษตรกรสามารถประกอบอาชีพการเลี้ยงแพะได้อย่างมั่นใจ อาชีพการเลี้ยงแพะมีความมั่นคงและยั่งยืน

กรอบแนวคิดการศึกษาวิจัย

เป็นการศึกษาวิจัย โดยใช้ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากรตัวอย่าง และข้อมูลสภาพการเลี้ยงแพะเนื้อ ซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่มีผลกระทบต่อสภาพการผลิตและการตลาดแพะเนื้อเกษตรกร รวมทั้งศึกษาการผลิตแพะเนื้อ ข้อมูลด้านการตลาด และข้อมูลสภาพปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกร เป็นปัจจัยเสริม เพื่อนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ กำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาการเลี้ยงแพะเนื้อของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท และขยายผลสู่พื้นที่อื่นๆ ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษา

1. เป็นการศึกษาข้อมูลสภาพการผลิตและการตลาดแพะเนื้อทั่วไป ข้อมูลพื้นฐานทางสังคมเศรษฐกิจ บางประการ ปัญหาและความต้องการความรู้ด้านต่างๆ ของกลุ่มประชากรตัวอย่าง
2. เป็นการศึกษาเฉพาะเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในพื้นที่ 7 ตำบล ได้แก่ ตำบลสรรพยา ตำบลตุ๊ก ตำบลเขาแก้ว ตำบลโพนางคำตก ตำบลนางคำออก ตำบลบางหลวง ตำบลหาดอาษา อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท จำนวนทั้งหมด 106 ราย โดยเก็บข้อมูลจากเกษตรกรทุกราย
3. เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่โดยอาสาปศุสัตว์ จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์และเขียนรายงานการศึกษา

ระยะเวลาดำเนินงาน

ระหว่างเดือนกันยายน 2563 – มีนาคม 2564

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องนี้ผู้ศึกษาและคณะ ได้ศึกษาค้นคว้าผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาประมวลเปรียบเทียบ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางหรือกรอบแนวคิดในการต่อบัณฑิตอุปสงค์ของการศึกษา ดังนี้

ปริญญา และคณะ (2561) ได้ศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนเลี้ยงแพะเชิงพาณิชย์ในภาคใต้ของประเทศไทยกล่าวว่า เกษตรกรมีประสบการณ์การเลี้ยงแพะเนื้อ เฉลี่ย 6 ปี การดำเนินธุรกิจเป็นแบบครัวเรือน ทั้งหมด ส่วนใหญ่มีความรู้ด้านการจัดการการผลิตแพะเนื้อ จากการศึกษาด้วยตนเอง ในรอบการผลิตที่ผ่านมา (ปี 2554) มีพ่อพันธุ์เฉลี่ย 2 ตัว อายุ 3 ปี น้ำหนัก 48 กิโลกรัมต่อตัว ส่วนใหญ่เป็นพ่อพันธุ์บอร์ ซึ่งซื้อจากฟาร์มในท้องถิ่น ราคา 10,526 บาทต่อตัว มีอายุการใช้งาน 3 ปี และมีแม่พันธุ์เฉลี่ย 27 ตัว อายุ 4 ปี น้ำหนัก 38 กิโลกรัมต่อตัว ส่วนใหญ่เป็นแพะลูกผสม ซื้อจากฟาร์มในต่างจังหวัด ราคา 6,265 บาทต่อตัว มีอายุการใช้งาน 6 ปี โดยเฉลี่ยใน 1 รอบ การผลิตแม่แพะร้อยละ 82 จะตั้งท้องและร้อยละ 59.16 มีโอกาสได้ลูกแฝด ในรอบการผลิตแม่แพะให้ลูกทั้งสิ้น 29 ตัว และมีอัตราการรอดเฉลี่ยร้อยละ 85.92 ปริมาณผลผลิตแพะร้อยละ 69 เพื่อการจำหน่าย รองลงมาใช้ทอดฟุ้ง และคืนโครงการรูปแบบการเลี้ยงส่วนใหญ่เป็นแบบขังสลับปล่อย โรงเรือนเป็นแบบยกพื้นขนาด 68 ตารางเมตรต่อโรงเรือน มีจำนวนเฉลี่ย 1.33 หลัง ค่าใช้จ่ายปลูกสร้าง 102,050 บาทต่อหลัง เกษตรกรส่วนใหญ่ทำความสะอาดอุปกรณ์ให้น้ำและอาหารทุกวัน ให้อาหารหยาบ (หญ้า ทางปาล์ม วัชพืช) เป็นหลัก เกษตรกรเกือบทั้งหมดได้ให้ยารักษาโรคแก่แพะ โดยเฉพาะยาถ่ายพยาธิ ส่วนมูลแพะใช้ใส่พืชผลทางการเกษตร และบรรจุกระสอบจำหน่ายในสัดส่วนใกล้เคียงกัน เกษตรกรทั้งหมดจำหน่ายแพะแบบเป็นตัวมีชีวิตให้ผู้บริโภคทั่วไปที่มาติดต่อซื้อหน้าฟาร์ม ซื้อขายด้วยเงินสด ทั้งหมด ราคาจำหน่ายแพะเพื่อทำพันธุ์ 6,453 บาทต่อตัว และแพะเพื่อบริโภคราคา 4,154 บาทต่อตัว ซึ่งระดับราคาดังกล่าวเกษตรกรส่วนใหญ่พอใจ

สำหรับความต้องการเนื้อแพะของผู้ประกอบการแปรรูปเนื้อแพะพบว่า ผู้ประกอบการต้องการใช้เนื้อแพะ 39 กิโลกรัมต่อสัปดาห์ ส่วนใหญ่นิยมซื้อเนื้อแพะชำแหละจากฟาร์มในท้องถิ่นเดือนละ 5 ครั้ง ปริมาณเฉลี่ย 113 กิโลกรัมต่อเดือน และต้องชำแหละโดยคนไทยมุสลิมเท่านั้น ราคา 217 บาทต่อกิโลกรัม ซึ่งผู้ประกอบการส่วนใหญ่เห็นว่าราคาสูงเกินไป โดยราคาที่เหมาะสม 175 บาทต่อกิโลกรัม นอกจากนี้ผู้ประกอบการบางส่วน (ร้อยละ 41) เลือกซื้อแพะแบบเป็นตัวมีชีวิต ส่วนใหญ่เป็นเพศผู้ ไม่มีตำหนิ น้ำหนัก 29 กิโลกรัมต่อตัว จากฟาร์มในท้องถิ่นเฉลี่ย 5 ครั้งต่อเดือน ปริมาณ 596 กิโลกรัมต่อเดือน ราคาเฉลี่ย 180 บาทต่อกิโลกรัม ซึ่งผู้ประกอบการส่วนใหญ่พอใจในระดับราคาดังกล่าว

สำหรับผู้บริโภคเนื้อแพะ ส่วนใหญ่ยังคงบริโภคเนื้อแพะอย่างแน่นอนในอนาคต โดยมีแนวโน้มการบริโภคเนื้อแพะในปริมาณเท่ากับปัจจุบัน สำหรับผลิตภัณฑ์ที่นิยมซื้อบริโภคมากที่สุดคือ อาหารพร้อมรับประทาน รองลงมาคือ แพะเป็นตัวมีชีวิต และอาหารพร้อมปรุง ตามลำดับ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำมาประกอบพิธีกรรมทางศาสนาอิสลามเป็นหลัก ส่วนพฤติกรรมการบริโภคพบว่า 1) อาหารพร้อมรับประทานที่ผู้บริโภคนิยมบริโภคมากที่สุด คือแกงแพะ มีความถี่ในการบริโภคเฉลี่ย 5 ครั้งต่อปี ราคาเฉลี่ย 73 บาทต่อถ้วย 2) แพะเป็นตัวมีชีวิต มีความถี่ในการบริโภคเฉลี่ย 3 ครั้งต่อปี นิยมซื้อแพะที่มีน้ำหนักเฉลี่ย 19 กิโลกรัมต่อตัว ราคาเฉลี่ย 3,350 บาท ต่อตัว ซึ่งผู้บริโภคเห็นว่าราคาเหมาะสมแล้ว

จากสภาพการผลิตและการตลาดแพะเนื้อ ตลอดจนความต้องการเนื้อแพะของผู้ประกอบการและผู้บริโภคทั่วไป นำมาสู่การวิเคราะห์ต้นทุนผลตอบแทนและความเป็นไปได้ในการลงทุนเลี้ยงแพะเชิงพาณิชย์ พบว่าต้นทุนการผลิตแพะในพื้นที่ภาคใต้ตอนบนเฉลี่ย 5,438 บาทต่อตัว ต่ำกว่าต้นทุนเฉลี่ยของภาคใต้ตอนล่าง 5,719.81 บาทต่อตัว แต่กลับมีรายได้เฉลี่ย 9,219 บาทต่อตัว สูงกว่าในพื้นที่ภาคใต้ตอนบนที่มีรายได้เฉลี่ย 7,899 บาทต่อตัว ส่งผลให้เกษตรกรในภาคใต้ตอนล่างมีกำไรสุทธิเฉลี่ย 3,500 บาทต่อตัว สูงกว่ากำไรสุทธิเฉลี่ยของภาคใต้ตอนบน 2,461 บาทต่อตัว เมื่อพิจารณาความเป็นไปได้ของโครงการเลี้ยงแพะเชิงพาณิชย์ในพื้นที่ภาคใต้ตอนบนและตอนล่าง พบว่ามี ค่า NPV มีค่ามากกว่า 0 BCR มีค่ามากกว่า 1 และ IRR มีค่ามากกว่าร้อยละ 7 นั่นคือโครงการเลี้ยงแพะเชิงพาณิชย์ทั้งสองพื้นที่มีความเป็นไปได้ในการผลิตหรือคุ้มค่าในการลงทุน

ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตแพะเชิงพาณิชย์ พบว่าเกษตรกรร้อยละ 78 ประสบปัญหาด้านการผลิต โดยเฉพาะปัญหาด้านโรคสัตว์ (โรคท้องเสียและพยาธิ) และด้านอาหารสัตว์ (อาหารชั้นมีราคาสูง และขาดแคลนอาหารหยาบ) ในสัดส่วนร้อยละ 42 เท่ากัน รองลงมาคือ ด้านพันธุ์สัตว์ (ราคาสูงและขาดแคลน) ด้านสิ่งแวดล้อม (ขาดแคลนเงินทุนดำเนินการ) และร้อยละ 17 ประสบปัญหาด้านการตลาด (ราคาแพะไม่แน่นอนและขาดข้อมูลข่าวสารการตลาด)

ชาญชัย (2560) ได้ศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนเลี้ยงแพะเนื้อเพื่อเป็นอาชีพเสริมในจังหวัดอุบลราชธานีกล่าวว่า การเลี้ยงแพะเนื้อของเกษตรกรรายย่อยเพื่อเป็นอาชีพเสริมส่วนใหญ่เกษตรกรมักเริ่มเลี้ยงฟาร์มขนาดเล็ก (พ่อพันธุ์ เฉลี่ย 1 ตัว แม่พันธุ์เฉลี่ย 20 ตัว อายุการใช้งาน 5 ปี) ต้นทุนรวมทั้งสิ้น (TC) เท่ากับ 688,005 บาท ต้นทุนคงที่ (TFC) เท่ากับ 322,400 บาท ต้นทุนผันแปร (TVC) เท่ากับ 365,605 บาท และต้นทุนเฉลี่ย 3,887 บาทต่อตัว ส่วนใหญ่จำหน่ายแพะเพศเมียเพื่อทำพันธุ์ในราคา 5,500 บาทต่อตัว และแพะเพศผู้สำหรับบริโภค (แพะมีชีวิต) ในราคา 3,500 บาทต่อตัว เฉลี่ยกำไรสุทธิ 1,262 บาทต่อตัว การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางการเงิน พบว่ามูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เท่ากับ 84,363 บาท อัตราผลตอบแทนภายในของฟาร์ม (IRR) เท่ากับ 22% และมีระยะคืนทุนโครงการเลี้ยงแพะเนื้อ (PB) เท่ากับ 3 ปี 9 เดือน ตามลำดับ ดังนั้นจึงมีความเป็นไปได้ในการลงทุนเลี้ยงแพะเนื้อ สำหรับวิถีทางตลาดแพะเนื้อจากสัดส่วน 100% พบว่าส่งออกไปยัง สปป.ลาว 50% เวียดนาม 40% และภายในประเทศ 10% โดยผ่านผู้รวบรวมในท้องถิ่นและส่งต่อไปยังพ่อค้าคนกลางในประเทศและต่างประเทศ

นรินทร์ (2554) ได้ศึกษาการรวมกลุ่มและการสร้างเครือข่ายกล่าวว่า ปัจจุบันการเป็นเกษตรกรรายย่อยในสังคมเกษตรกรรมไม่ว่าจะประกอบอาชีพทำ การเกษตรในแขนงใด ทั้งด้านปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ หรือทำประมง โอกาสจะแข่งขันเพื่อการต่อสู้ให้มีอำนาจการต่อรองมักจะมีน้อย เนื่องจากต้องต่อสู้ทุกอย่างด้วยตนเองไม่ว่าจะเป็นการลงทุนในการ ประกอบอาชีพ การวิ่งหาตลาดเพื่อจำหน่ายผลผลิต เมื่อผลผลิตพร้อมจะเก็บเกี่ยว หรือการเลี้ยงสัตว์ เมื่อสัตว์ครบอายุที่ต้องจำหน่าย ปัญหาหลักที่พบประจำตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน กรมส่งเสริมการเกษตร จึงเห็นความสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกษตรกรรายย่อยที่ประกอบอาชีพประเภทเดียวกัน มารวมตัวกันในรูปแบบกลุ่มซึ่งประโยชน์ของการรวมกลุ่ม เป็นการช่วยเพิ่มสมาชิกช่วยกันเป็นคูคิด คู่ปรึกษา ช่วยกันแนะนำ เตือนกัน หรือจะเพิ่มกำลังอำนาจการต่อรองได้ แต่การมารวมเป็นกลุ่มก็ใช่ว่าจะเป็นยาวิเศษ แก้ปัญหาให้กับเกษตรกรสมาชิกได้ทุกคน และครบทุกประเด็นปัญหา ที่เกษตรกรในกลุ่มทุกคนต้องการ

เนื่องจากกลุ่มเป็นแค่การรวมตัวของ สมาชิกเกษตรกรที่เป็นรูปธรรมอย่างหนึ่ง เพียงแต่ว่าสมาชิกภายในกลุ่ม ต้องเรียนรู้ซึ่งกันและกันมีการกำหนดกฎ ข้อตกลงระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มเดียวกัน ทำอะไรก็ต้องเคารพ กติกาของกลุ่ม หรือ เครือข่ายที่กำหนดขึ้นมา และสมาชิกภายในกลุ่มเดียวกัน ควรมีความซื่อสัตย์ทั้งต่อตนเอง และต่อ สมาชิกภายในกลุ่มเดียวกัน นอกจากเกษตรกรที่อาสาเป็นหัวหน้ากลุ่ม ตลอดจนทีมบริหารของกลุ่ม เช่นรองประธานกลุ่ม เลขานุการของกลุ่ม เภรัญญิกของกลุ่ม และกรรมการกลุ่ม ต้องฝึกคิดให้มีมุมมอง คิดอะไรให้ครอบคลุม ไม่ใช่คิดแต่ผลประโยชน์เฉพาะของตนเอง ขาดการเสียสละ หรือจิตอาสาที่จะทำ ประโยชน์ให้กลุ่ม นอกจากนี้ช่วงเริ่มจัดตั้งใหม่ควรได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด และต้องได้รับคำปรึกษา จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ตั้งแต่ช่วงเริ่มต้นจัดตั้งกลุ่ม ตลอดจนเจ้าหน้าที่ฯ ควรเข้าไปเยี่ยม กลุ่มเกษตรกรเป็นประจำทุก 15 วัน หรือทุก 30 วัน ซึ่งในการพูดคุยในการเยี่ยมเยียนระหว่างเจ้าหน้าที่ ส่งเสริมการเกษตร และกลุ่มเกษตรกรจะได้รับรู้ข้อมูลซึ่งกันและกัน รวมถึงเมื่อ สมาชิกกลุ่มเกษตรกรที่จัดตั้ง ขึ้นมีปัญหาเฉพาะหน้าอะไร เกษตรกรสมาชิกจะได้รับคำปรึกษาจาก เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร แม้ว่าบาง คำถามหรือบางปัญหาของเกษตรกร เจ้าหน้าที่อาจจะไม่สามารถให้คำแนะนำได้เองโดยตรงเกษตรกรก็สามารถ ช่วยประสานงานเจ้าหน้าที่ หรือผู้รู้อื่นใน หมู่บ้าน ในตำบลมาช่วยให้คำปรึกษาได้ ปัญหาของเกษตรกรจะได้ ถูกแก้ปัญหาได้ลุล่วงทันเหตุการณ์ เกษตรกรสมาชิกภายในกลุ่มจะเกิดความศรัทธาและเห็นประโยชน์ของ การรวมกลุ่ม

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาสภาพการผลิตและการตลาดแพะเนื้อของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท ในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อให้ทราบข้อมูลที่เป็นจริง สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการเลี้ยงแพะเนื้อ การตลาดแพะเนื้อ และปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท มีวิธีการและขั้นตอนการศึกษาดังนี้

1. พื้นที่ที่ทำการศึกษา

ตำบลสรรพยา ตำบลตลุก ตำบลเขาแก้ว ตำบลโพนางดำตก ตำบลนางด้อออก ตำบลบางหลวง ตำบลหาดอาษา อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท

2. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาสภาพการผลิตและการตลาดแพะเนื้อของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท ประชากรที่ใช้ศึกษาเป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อทุกรายอยู่ในพื้นที่ 7 ตำบล จำนวนทั้งสิ้น 106 ราย ประกอบด้วย ตำบลสรรพยา จำนวน 3 ราย ตำบลตลุก จำนวน 30 ราย ตำบลเขาแก้ว จำนวน 19 ราย ตำบลโพนางดำตก จำนวน 38 ราย ตำบลนางด้อออก จำนวน 6 ราย ตำบลบางหลวง จำนวน 2 ราย และ ตำบลหาดอาษา จำนวน 8 ราย

3. ตัวแปรที่ใช้ศึกษาวิจัย

การกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา (Variables) ประกอบด้วย

1. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนแรงงานภาคการเกษตร ความคิดริเริ่มในการเลี้ยงแพะเนื้อ ประสบการณ์การเลี้ยงแพะเนื้อ การเข้ารับฝึกอบรม
2. ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อสภาพการผลิตและการตลาดแพะเนื้อ ประกอบด้วย รูปแบบการเลี้ยงแพะเนื้อ การจัดการอาหารสัตว์ การสุขาภิบาลการป้องกันโรค การให้ผลผลิต คุณภาพผลผลิต การพัฒนามาตรฐานฟาร์ม
3. ข้อมูลการผลิต ประกอบด้วย การให้ผลผลิต คุณภาพผลผลิต ต้นทุนการผลิต
4. ข้อมูลการตลาด ประกอบด้วย การจำหน่ายแพะเนื้อ รายได้จากการจำหน่ายผลผลิต ผลตอบแทนสุทธิ
5. ปัญหาอุปสรรค ประกอบด้วย ปัญหาด้านการเลี้ยงแพะเนื้อ ปัญหาด้านการตลาด

4. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (interview schedule) มีลักษณะคำถามปลายปิด (closed-ended question) และปลายเปิด (open-ended question) เพื่อเป็นเครื่องมือ

สำหรับใช้ในการเก็บข้อมูล โดยศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย จากหนังสือ เอกสาร ผลงานการวิจัยและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาจากวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์ซึ่งประกอบด้วยคำถามที่ให้เลือกตอบตามวัตถุประสงค์ และเสนอให้ผู้มีคุณสมบัติตรวจสอบแก้ไขเนื้อหาสาระของแบบสัมภาษณ์ หลังจากนั้นนำไปทดสอบกับกลุ่มเกษตรกรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 ราย เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเที่ยงตรงของแบบสัมภาษณ์ นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องและเหมาะสม แล้วจึงนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา

2. องค์ประกอบของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยคำถามที่ใช้เก็บข้อมูลของทั้ง 4 ตอน มีลักษณะคำถามปลายปิด และปลายเปิด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกรแบบเลือกตอบ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลักจำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนแรงงานภาคการเกษตร ความคิดริเริ่มในการเลี้ยงแพะเนื้อ ระยะเวลาประกอบอาชีพ การเข้ารับการศึกษา

ตอนที่ 2 ข้อมูลสภาพการเลี้ยงแพะเนื้อ ได้แก่ สภาพการเลี้ยงแพะเนื้อ รูปแบบการเลี้ยงแพะเนื้อ การจัดการอาหารแพะเนื้อ การสุขาภิบาล การป้องกันโรค มาตรฐานฟาร์ม

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับวิถีตลาดแพะเนื้อ ได้แก่ การจำหน่าย รายได้ ผลตอบแทนสุทธิ

ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงและการตลาดแพะเนื้อ ได้แก่ ปัญหาด้านการเลี้ยงแพะ ปัญหาด้านการตลาดแพะ

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล

หลังจากตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปและแสดงค่าทางสถิติ ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกร และข้อมูลสภาพการเลี้ยง วิถีตลาดแพะเนื้อ วิเคราะห์ข้อมูล โดยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) ในโปรแกรมสำเร็จรูป
2. ระดับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัญหาอุปสรรคในการเลี้ยงและการตลาดแพะเนื้อวิเคราะห์ข้อมูลโดย

2.1 การวัดระดับความคิดเห็น ตามวิธีแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ประยุกต์ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Scale) อังไฉ สุชาติ (2546) ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนแบ่งเป็น 4 ระดับ

ระดับความคิดเห็น	ไม่มี	มีค่าคะแนนเท่ากับ 1
ระดับความคิดเห็น	น้อย	มีค่าคะแนนเท่ากับ 2
ระดับความคิดเห็น	ปานกลาง	มีค่าคะแนนเท่ากับ 3
ระดับความคิดเห็น	มาก	มีค่าคะแนนเท่ากับ 4

2.2 วิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยแต่ละประเด็น เปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย

คะแนนเฉลี่ย	1.00-1.75	ระดับความคิดเห็น	ไม่มี
คะแนนเฉลี่ย	1.76-2.50	ระดับความคิดเห็น	น้อย
คะแนนเฉลี่ย	2.51-3.25	ระดับความคิดเห็น	ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	3.26-4.00	ระดับความคิดเห็น	มาก

บทที่ 4

ผลและวิจารณ์ผล

การศึกษาศาภาพการผลิตและการตลาดแพะเนื้อของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านสังคม เศรษฐกิจบางประการของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อ และสภาพการเลี้ยง วิธีการตลาดแพะเนื้อ และปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพ ของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มประชากรตัวอย่าง จำนวน 106 ราย ผลการศึกษาปรากฏดังตารางและรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร (n = 106)

ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	64	60.38
- หญิง	42	39.62
2. อายุ		
- ไม่เกิน 40 ปี	34	32.08
- 41-55 ปี	44	41.51
- มากกว่า 55 ปี	28	26.41
(เฉลี่ย 46.87 ปี มากสุด 77 ปี น้อยสุด 20 ปี)		
3. ระดับการศึกษา		
- ประถมศึกษา (ป.1-ป.6)	55	51.89
- มัธยมศึกษา (ม.1-ม.6)	34	32.08
- อาชีวศึกษา (ปวช.,ปวส.)	10	9.43
-ปริญญาตรี	7	6.60
4. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมด (คน)		
- 1-3 คน	43	40.57
- 4-6 คน	50	47.17
- มากกว่า 6 คน	13	12.26
(เฉลี่ย 4.26 คน สูงสุด 9 คน ต่ำสุด 1 คน)		
จำนวนแรงงานในการเลี้ยงแพะ (คน)		
- 1 คน	29	27.36
- 2 คน	47	44.34
- มากกว่า 2 คน	30	28.30
(เฉลี่ย 2.20 คน สูงสุด 6 คน ต่ำสุด 1 คน)		

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร (ต่อ)

(n = 106)

ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร	จำนวน	ร้อยละ
5. อาชีพหลัก		
- ปลูกพืช,เลี้ยงสัตว์	49	46.23
- ปลูกพืช	1	0.94
- เลี้ยงสัตว์	45	42.45
- ค้าขาย	2	1.89
- อื่นๆ (รับจ้าง)	9	8.49
6. อาชีพที่ทำรายได้สูงสุด		
- ปลูกพืช,เลี้ยงสัตว์	5	4.72
- ปลูกพืช (ทำนา)	21	19.81
- เลี้ยงสัตว์	66	62.26
- ค้าขาย	3	2.83
- อื่นๆ (รับจ้าง)	11	10.38
7. พื้นที่ถือครอง (ไร่)		
- 1 งาน - 2 ไร่	68	64.15
- 2.1 - 4 ไร่	7	6.60
- 4.1 - 6 ไร่	9	8.49
- 6 ไร่ขึ้นไป	22	20.76
(เฉลี่ย 1.86 ไร่ สูงสุด 22 ไร่ ต่ำสุด 1 งาน)		
8. พื้นที่ในการเลี้ยงแพะ (ไร่)		
- 1 งาน - 2 ไร่	96	90.57
- 2.1 - 4 ไร่	4	3.77
- 4.1 - 6 ไร่	3	2.83
- 6 ไร่ขึ้นไป	3	2.83
(เฉลี่ย 1.18 ไร่ สูงสุด 8 ไร่ ต่ำสุด 1 งาน)		
9. รายได้จากการประกอบอาชีพการเลี้ยงแพะเนื้อในรอบปีที่ผ่านมา (บาท)		
- 1 - 10,000 บาท	38	35.85
- 10,001 - 20,000 บาท	15	14.15
- 20,001 - 30,000 บาท	13	12.26
- 30,001 บาทขึ้นไป	40	37.74
(เฉลี่ย 56,459.43 บาท สูงสุด 1,000,000 บาท ต่ำสุด 1,700 บาท)		

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร (ต่อ)

(n = 106)

ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร	จำนวน	ร้อยละ
10. แรงงานในการเลี้ยงแพะ		
- แรงงานในครัวเรือน	104	98.11
- แรงงานในครัวเรือนและแรงงานจ้าง	2	1.89
- แรงงานจ้าง	0	0.00

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านสังคม เศรษฐกิจบางประการของเกษตรกรรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1 พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในพื้นที่อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท ร้อยละ 60.38 เป็นเพศชาย ร้อยละ 41.51 อายุระหว่าง 41-55 ปี ร้อยละ 32.08 อายุไม่เกิน 40 ปี และร้อยละ 26.41 อายุมากกว่า 55 ปี โดยพบว่าอายุของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะมีค่าเฉลี่ย 46.87 ปี เกษตรกรมีอายุน้อยที่สุด คือ 20 ปี และอายุสูงสุด คือ 77 ปี จะเห็นว่าอายุที่ปรากฏจากรายงานค่อนข้างมีความผันแปรมาก บ่งชี้ให้เห็นว่าปัจจุบันการทำฟาร์มเลี้ยงแพะสามารถทำได้ในทุกช่วงอายุ ตั้งแต่วัยหนุ่มจนถึงวัยชรา นั้นอาจเป็นเพราะเกษตรกรได้มีการนำเอาเทคโนโลยีด้านต่างๆ เข้ามาช่วยในการเลี้ยงแพะเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า อายุเฉลี่ยของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะในพื้นที่อำเภอสรรพยา มีอายุน้อยลงกว่าที่รายงานโดย บุญส่ง และ สิริพงษ์ (2555) ที่รายงานว่าการศึกษารูปแบบการเลี้ยงและวิธีการตลาดแพะเนื้อ กรณีศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 47.70 ปี สาเหตุที่อายุของเกษตรกรมีแนวโน้มที่ลดลงส่วนหนึ่งน่าจะเกิดจากการถ่ายโอนกิจการการทำฟาร์มแพะจากรุ่นปู่ย่า ตายาย รุ่นพ่อแม่ หรือรุ่นเก่ามาสู่รุ่นลูกหลาน ที่เป็นคนรุ่นใหม่ให้เลี้ยงแทน เป็นต้น ซึ่งพอจะบอกทิศทางของระบบการเลี้ยงแพะในอนาคตได้ว่า เกษตรกรจะเป็นคนรุ่นใหม่จะเข้ามามีบทบาทในระบบการเลี้ยงแพะของประเทศ สิ่งนี้จะสอดคล้องกับโครงการ Young Smart Farmer ของรัฐบาลที่กำลังสนับสนุนและดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน

ส่วนเรื่องการศึกษา พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา (ป.1-ป.6) มากที่สุด รองลงมาในระดับมัธยมศึกษา (ม.1-ม.6) ระดับอาชีวศึกษา (ปวช.ปวส.) และระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 51.89 32.08 9.43 และ 6.60 ตามลำดับ สอดคล้องกับการศึกษาของ ภาณุพันธุ์ และกรรณิกา (2563) ที่ได้ทำการศึกษาการผลิตและการตลาดแพะเนื้อในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทยมีการศึกษาในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 27.78

จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.26 คน และใช้แรงงานในครัวเรือนเลี้ยงแพะเนื้อเฉลี่ย 2.20 คนต่อครัวเรือน การประกอบอาชีพพบว่า ร้อยละ 46.23 มีอาชีพหลัก ได้แก่ การปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ร่วมกัน ร้อยละ 42.45 เลี้ยงสัตว์เพียงอย่างเดียว ที่เหลือประกอบอาชีพค้าขายและอาชีพอื่น และอาชีพที่ทำรายได้สูงสุดพบว่า ร้อยละ 62.26 คือ อาชีพการเลี้ยงสัตว์ รองลงมาคือ อาชีพการปลูกพืช (ทำนา) อาชีพอื่นๆ (รับจ้าง) อาชีพปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ และอาชีพค้าขาย ตามลำดับ

ด้านพื้นที่ถือครองของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีจำนวนพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 1.86 ไร่ต่อครัวเรือน โดยเกษตรกรร้อยละ 64.15 มีพื้นที่ถือครอง 1 งาน - 2 ไร่ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานของ วิภาวี และคณะ (2563) ที่พบว่า เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองต่ำกว่า 10 ไร่ หากพิจารณาแล้วจะเห็นว่าเกษตรกรกลุ่มนี้อาจมีข้อจำกัดในการเลี้ยงแพะเรื่องโอกาสในการขยายขนาดฟาร์มในอนาคต แต่จากการศึกษานี้ พบว่า ยังมีเกษตรกรร้อยละ 20.76 ที่มีพื้นที่มากกว่า 6 ไร่ ซึ่งเกษตรกรกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่จะมีความเป็นไปได้ว่ามีความพร้อมและศักยภาพในการขยายธุรกิจด้านการเลี้ยงแพะได้มากกว่า น่าจะเป็นกลุ่มที่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องมีโอกาสส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะในการขยายขนาดฟาร์มในเชิงธุรกิจได้มากกว่า แต่ทั้งนี้ต้องมองปัจจัยอื่นๆ ร่วมด้วย

สำหรับพื้นที่ที่ใช้ในการเลี้ยงแพะเนื้อ พบว่า เกษตรกรใช้พื้นที่ดังกล่าวเลี้ยงแพะเนื้อเฉลี่ย 1.18 ไร่ โดยเกษตรกรร้อยละ 90.57 ใช้พื้นที่ในการเลี้ยงแพะเนื้อ 1 งาน - 2 ไร่ ร้อยละ 3.77 ใช้พื้นที่ในการเลี้ยงแพะเนื้อ 2.1 - 4 ไร่ ร้อยละ 2.83 ใช้พื้นที่ในการเลี้ยงแพะเนื้อ 4.1 - 6 ไร่ และ ร้อยละ 2.83 ใช้พื้นที่ในการเลี้ยงแพะเนื้อมากกว่า 6 ไร่ขึ้นไป

ส่วนรายได้จากการประกอบอาชีพการเลี้ยงแพะเนื้อในรอบปีที่ผ่านมา พบว่า เกษตรกรร้อยละ 37.74 มีรายได้ 30,001 บาทขึ้นไป ร้อยละ 35.85 มีรายได้ 1 - 10,000 บาท ร้อยละ 14.15 มีรายได้ 10,001 - 20,000 บาท และ ร้อยละ 12.26 มีรายได้ 20,001 - 30,000 บาท โดยมีรายได้ต่อครัวเรือนเฉลี่ย 56,459.43 บาท ซึ่งมีค่าน้อยกว่า วิภาวี และคณะ (2563) ที่พบว่า เกษตรกรมีรายได้จากการจำหน่ายแพะ 84,722.22 บาท และน้อยกว่ารายได้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะที่ ยรรยง และคณะ (2556) ทำการศึกษาในปี 2556 ที่มีรายได้เท่ากับ 63,572.22 บาท ซึ่งอาจจะประมาณได้ว่ารายได้จากการเลี้ยงแพะของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสรรพพยา ยังคงเป็นอาชีพรองหรืออาชีพเสริมอยู่

จากผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานบางประการพบว่า เกษตรกรไม่เกิดปัญหาการขาดแคลนแรงงาน เนื่องจากใช้แรงงานในครัวเรือนของตนเองเลี้ยงแพะเนื้อ (เฉลี่ย 2.20 คนต่อครัวเรือน) ซึ่งสอดคล้องกับปริญญญา และคณะ (2561) ได้ศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนเลี้ยงแพะเชิงพาณิชย์ในภาคใต้ของประเทศไทยกล่าวว่า เกษตรกรมีประสบการณ์การเลี้ยงแพะเนื้อ เฉลี่ย 6 ปี การดำเนินธุรกิจเป็นแบบครัวเรือนทั้งหมด

ตอนที่ 2 สภาพการเลี้ยงแพะเนื้อ

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละ สภาพการเลี้ยงแพะเนื้อ

(n = 106)

สภาพการเลี้ยงแพะเนื้อ	จำนวน	ร้อยละ
1. รูปแบบการเลี้ยงแพะ		
- เกษตรกรรายเดี่ยว	92	86.79
- สมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงแพะ	14	13.21
- สมาชิกชมรมผู้เลี้ยงแพะ	0	0.00
- สมาชิกสหกรณ์ผู้เลี้ยงแพะ	0	0.00
2. ความคิดริเริ่มในการประกอบอาชีพเลี้ยงแพะ		
- เป็นอาชีพสืบทอดของครอบครัว	6	5.66
- มีความสนใจ	84	79.25
- การชักชวน/เชิญชวน/ประชาสัมพันธ์	6	5.66
- อื่นๆ (หารายได้เพิ่ม)	10	9.43
3. ประสบการณ์ในการเลี้ยงแพะ (ปี)		
- 1 - 5 ปี	86	81.13
- 6 - 10 ปี	18	16.98
- 10 ปีขึ้นไป	2	1.89
(เฉลี่ย 3.56 ปี สูงสุด 20 ปี ต่ำสุด 1 เดือน)		
4. ท่านเคยรับการฝึกอบรมเรื่องแพะจากหน่วยงานภาครัฐหรือไม่		
- ไม่เคย	67	63.21
- เคย	39	36.79
5. ฟาร์มท่านได้รับการตรวจรับรองฟาร์มปลอดโรค/มาตรฐานฟาร์มหรือไม่		
- ยังไม่ได้รับการรับรอง	81	76.42
- ได้รับการรับรอง	25	23.58
- ฟาร์มปลอดโรคแห่งติดต่อ ประเภท (A หรือ B)...	3	12.00
- ฟาร์มที่มีการจัดการเลี้ยงและการป้องกันโรค (GFM)	21	84.00
- ฟาร์มมาตรฐาน (GAP)	1	4.00

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละ สภาพการเลี้ยงแพะเนื้อ (ต่อ)

(n = 106)

สภาพการเลี้ยงแพะเนื้อ	จำนวน	ร้อยละ
6. ท่านเคยเข้าร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงแพะที่หน่วยงานภาครัฐส่งเสริมหรือไม่ ^{1/}		
- ไม่เคย	94	88.68
- เคย	12	11.32
- หน่วยงานกรมปศุสัตว์	4	33.33
- หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	0	0.00
- หน่วยงานจังหวัดชัยนาท/กลุ่มจังหวัด	1	8.33
- หน่วยงานธนาคาร (ธกส.)	7	58.33
- หน่วยงานรัฐอื่นๆ	0	0.00
7. จำนวนแพะเนื้อที่เลี้ยงปัจจุบัน		
- <8 ตัว	17	16.04
- 8-49 ตัว	66	62.26
- 50-100 ตัว	20	18.87
- 100 ตัว ขึ้นไป	3	2.83
(เฉลี่ย 32 ตัว สูงสุด 130 ตัว ต่ำสุด 3 ตัว)		
8. พันธุ์แพะที่มีในฟาร์ม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
- พันธุ์พื้นเมือง	9	6.87
- พันธุ์บอร์ (Boer)	32	24.43
- พันธุ์แองโกลนูเบียน (Anglo Nubian)	4	3.05
- ลูกผสมบอร์ x แองโกลนูเบียน	37	28.24
- ลูกผสมบอร์ x พื้นเมือง	9	6.87
- ลูกผสมแองโกลนูเบียน x พื้นเมือง	6	4.58
- ลูกผสมบอร์ x ซาแนน (saanen)	31	23.67
- อื่นๆ	3	2.29
9. วิธีการเลี้ยง		
- เลี้ยงแบบขังคอก	29	27.36
- เลี้ยงแบบขังคอกสลับปล่อยในแปลงหญ้า	62	58.49
- เลี้ยงแบบปล่อยไล่ต้อน	15	14.15

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละ สภาพการเลี้ยงแพะเนื้อ (ต่อ)

(n = 106)

สภาพการเลี้ยงแพะเนื้อ	จำนวน	ร้อยละ
10. ท่านมีแปลงพืชอาหารสัตว์สำหรับแพะเนื้อ		
- ไม่มี	73	68.87
- มี	33	31.13
- หญ้ารูซี่	2	6.06
- หญ้ากินนีสีม่วง	2	6.06
- หญ้าขน	0	0.00
- หญ้าเนเปียร์ปากช่อง 1	8	24.24
- หญ้าแพงโกล่า	20	60.60
- ถั่วฮามาต้า	0	0.00
- ถั่วสไตโล	0	0.00
- ถั่วอะตาตัม	0	0.00
- กระถิน	1	3.03
11. อาหารที่ใช้ภายในฟาร์มของท่าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
- อาหารหยาบ	104	63.42
- อาหารชั้น	49	29.88
- หญ้าหมัก	11	6.70
- อื่นๆ	0	0.00
12. ท่านมีโรงเรือนหรือคอกสำหรับเลี้ยงแพะเนื้อหรือไม่		
- ไม่มี	2	1.89
- มี	104	98.11
<u>สภาพและลักษณะของคอกหรือโรงเรือน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)</u>		
- โรงเรือนหรือคอกมีหลังคากันแดดฝน	95	25.82
- โรงเรือนหรือคอกยกพื้นสูงง่ายต่อการทำความสะอาดเก็บ	93	25.27
กวาดมูลแพะ		
- พื้นคอกทำเป็นไม้ระแนงความห่าง 1.3-15 ซม. ตามความ	84	22.82
เหมาะสมกับขนาดแพะ และง่ายต่อการ ระบายของเสีย (มูล/ปัสสาวะ)		
- มีรางน้ำ/รางอาหารเพียงพอ มีที่แบ่งกันป้องกันการแย่งอาหาร	96	26.09

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละ สภาพการเลี้ยงแพะเนื้อ (ต่อ)

(n = 106)

สภาพการเลี้ยงแพะเนื้อ	จำนวน	ร้อยละ
13. ท่านมีน้ำสะอาดเพียงพอต่อการเลี้ยงแพะเนื้อของท่านหรือไม่		
- ไม่เพียงพอ	0	0.00
- เพียงพอ แหล่งน้ำที่นำมาเลี้ยง	106	100.00
- แหล่งน้ำธรรมชาติ อาทิ ห้วย หนองน้ำ คลอง บึง บ่อน้ำ	26	24.53
- น้ำฝนที่กักเก็บไว้	0	0.00
- น้ำประปา	80	75.47
14. ท่านมีการเสริมแร่ธาตุแก่แพะเนื้อในคอกหรือไม่		
- มี	101	95.28
- ไม่มี	5	4.72
15. ท่านมีการทำวัคซีนป้องกันโรค แก่แพะเนื้อของท่านหรือไม่		
- ไม่มี	28	26.42
- มีจำนวนครั้ง/ปี	78	73.58
- 1 ครั้ง/ปี	24	30.77
- 2 ครั้ง/ปี	48	61.53
- อื่นๆ	6	7.69
16. ท่านมีการถ่ายพยาธิ แก่แพะเนื้อของท่านหรือไม่		
- ไม่มี	10	9.43
- มี จำนวนครั้ง/ปี	96	90.57
- 1 ครั้ง/ปี	8	8.33
- 2 ครั้ง/ปี	41	42.71
- 3 ครั้ง/ปี	8	8.33
- 4 ครั้ง/ปี	15	15.66
- >4 ครั้ง/ปี	24	25.00
17. ท่านเคยให้ยาบำรุง แก่แพะเนื้อของท่านหรือไม่		
- เคย	89	83.96
- ไม่เคย	17	16.04
18. ท่านใช้วิธีการผสมพันธุ์แม่พันธุ์แพะอย่างไร		
- ใช้พ่อพันธุ์	103	97.17
- ผสมเทียม	0	0.00
- ใช้ทั้งพ่อพันธุ์และผสมเทียม	3	2.83

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละ สภาพการเลี้ยงแพะเนื้อ (ต่อ)

(n = 106)

สภาพการเลี้ยงแพะเนื้อ	จำนวน	ร้อยละ
19. การใช้ประโยชน์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เลี้ยงเพื่อจำหน่าย		
- จำหน่ายพันธุ์	16	13.67
- จำหน่ายขุน	39	33.33
- จำหน่ายทั้งพันธุ์ทั้งขุน	62	53.00
- เลี้ยงเพื่อประกอบพิธีทางศาสนา	0	0.00
- เลี้ยงเพื่อบริโภคในครัวเรือน	0	0.00

การศึกษาสภาพการเลี้ยงแพะเนื้อดังแสดงในตารางที่ 2 พบว่า ร้อยละ 86.79 เกษตรกรเลี้ยงแพะเนื้อแบบรายเดี่ยว ที่เหลือเลี้ยงแพะเนื้อในรูปแบบกลุ่ม ซึ่งนรินทร์ (2554) ศึกษาการรวมกลุ่มและการสร้างเครือข่ายพบว่า การแก้ปัญหาในการประกอบอาชีพเกษตรกรสำหรับเกษตรกรรายย่อยคือการกระตุ้นเกษตรกรรายย่อยที่ประกอบอาชีพเดียวกัน มารวมตัวกันในรูปแบบกลุ่ม

ด้านความคิดริเริ่มในการประกอบอาชีพเลี้ยงแพะ พบว่า ร้อยละ 79.25 เกษตรกรมีความคิดริเริ่ม และสนใจในการประกอบอาชีพเลี้ยงแพะเนื้อเอง ร้อยละ 9.43 ต้องการหารายได้เสริม ร้อยละ 5.66 เป็นอาชีพที่สืบทอดของครอบครัว และเกิดจากการชักชวน/เชิญชวน/ประชาสัมพันธ์จากบุคคลอื่น

ด้านประสบการณ์ในการเลี้ยงแพะเนื้อ พบว่า ร้อยละ 81.13 เกษตรกรมีประสบการณ์เลี้ยงแพะเนื้อในช่วงเวลา 1-5 ปี ร้อยละ 16.98 ปี มีประสบการณ์ในช่วงเวลา 6-10 ปี มีเพียงร้อยละ 1.89 มีประสบการณ์เลี้ยงแพะเนื้อมากกว่า 10 ปี โดยมีประสบการณ์ในการเลี้ยงแพะเนื้อเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 ปี ซึ่งสอดคล้องกับรายงานของ วิภาวี และคณะ (2563) ที่พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ในการเลี้ยงแพะน้อยกว่า 5 ปี เป็นไปในทิศทางเดียวกับ บดี และคณะ (2559) ที่รายงานประสบการณ์การเลี้ยงแพะของเกษตรกรในจังหวัดสุราษฎร์ธานีว่ามี ค่าเฉลี่ย 5.30 ปี และรายงานของ ปริญญา และคณะ (2561) ที่ได้ทำการศึกษาความเป็นไปได้ในการเลี้ยงแพะเชิงพาณิชย์ในภาคใต้ของประเทศไทยแล้วพบว่า เกษตรกรผู้ประกอบอาชีพการเลี้ยงแพะเนื้อในภาคใต้มีประสบการณ์เลี้ยงแพะเนื้อเฉลี่ย 6 ปี ซึ่งประสบการณ์การเลี้ยงแพะของเกษตรกรน่าจะมีความสัมพันธ์กับสถิติผู้เลี้ยงแพะ ในปัจจุบันที่กรมปศุสัตว์รายงานสถิติว่ามีเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะในแต่ละปีมีทิศทางเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ ประสบการณ์การเลี้ยงแพะเฉลี่ยในทิศทางลดลง แต่สิ่งที่น่าสนใจ คือ เกษตรกรที่มีประสบการณ์การ เลี้ยงมากกว่า 5 ปีขึ้นไป แม้จะมีเพียงร้อยละ 18.87 เกษตรกรในกลุ่มนี้น่าจะเป็นกลุ่มที่มีความเข้าใจ ในเรื่องระบบการเลี้ยง การจัดการ และการตลาดแพะดีพอสมควร และน่าจะเป็นกลุ่มที่มีแนวโน้มที่จะมีความมั่นคงในอาชีพการเลี้ยงแพะ เจ้าหน้าที่ภาครัฐมีโอกาสที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการส่งเสริม และสนับสนุนเกษตรกรเพื่อให้การเลี้ยงแพะเกิดความยั่งยืนและสามารถตั้งเป็นฟาร์มตัวอย่างได้

สำหรับการเข้ารับการฝึกอบรมเรื่องการเลี้ยงแพะเนื้อจากหน่วยงานภาครัฐพบว่า ร้อยละ 63.21 ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรม ส่วนที่เหลือเคยเข้ารับการฝึกอบรมเรื่องแพะเนื้อจากหน่วยงานภาครัฐ จึงเป็นโอกาส

ที่หน่วยงานภาครัฐจะได้เข้าไปช่วยเหลือและพัฒนาเกษตรกรในกลุ่มนี้ให้ได้รับโอกาสเพิ่มองค์ความรู้เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพต่อไปได้

ส่วนการตรวจรับรองฟาร์มเลี้ยงแพะเนื้อ พบว่าร้อยละ 76.42 ไม่ได้รับการตรวจรับรองฟาร์มปลอดโรค/มาตรฐานฟาร์ม ส่วนที่เหลือร้อยละ 23.58 ได้รับการรับรองฟาร์มที่มีการจัดการเลี้ยงและการป้องกันโรค (GFM) มากที่สุด (ร้อยละ 84.00) รองลงมาได้รับการรับรองฟาร์มปลอดโรคแห่งชาติ (ร้อยละ 12.00) และได้รับการรับรองฟาร์มมาตรฐาน (GAP) (ร้อยละ 4.00) ตามลำดับ และพบว่า ร้อยละ 88.68 ไม่เคยเข้าร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงแพะเนื้อที่หน่วยงานภาครัฐส่งเสริม ที่เหลือร้อยละ 11.32 พบว่าเคยเข้าร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงแพะเนื้อจากหน่วยงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มากที่สุด (ร้อยละ 58.33) รองลงมาคือหน่วยงานกรมปศุสัตว์ (ร้อยละ 33.33) และหน่วยงานของจังหวัดชัยนาท (งบพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด) (ร้อยละ 8.33) ตามลำดับ

จำนวนแพะเนื้อที่เลี้ยงรวมทุกเพศและทุกขนาดอายุ พบว่า ร้อยละ 62.26 เลี้ยงจำนวนระหว่าง 8-49 ตัว มากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 18.87 เลี้ยงระหว่าง 50 - 100 ตัว ร้อยละ 16.04 เลี้ยงน้อยกว่า 8 ตัว และร้อยละ 2.83 เลี้ยงจำนวนมากกว่า 100 ตัว โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 32.00 ตัว สอดคล้องกับ วิภาวี และคณะ (2563) ที่ศึกษาสภาพการเลี้ยงและความต้องการเลี้ยงแพะเชิงธุรกิจของเกษตรกร ในเครือข่ายศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์สุราษฎร์ธานี พบว่า เกษตรกรมีการเลี้ยงแพะ 21 - 40 ตัว และรายงานของ ภาณุพันธุ์ และกรรณิกา (2564) ที่ศึกษาการผลิตและการตลาดแพะเนื้อในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทยแล้ว พบว่าเกษตรกรมีการเลี้ยงแพะ 21 - 30 ตัว (เฉลี่ย 36.29 ตัว)

ด้านพันธุ์แพะเนื้อที่เลี้ยง พบว่า เกษตรกรเลี้ยงพันธุ์ลูกผสมบอร์ x แองโกลนูเบียน มากที่สุด (ร้อยละ 28.24) รองลงมาคือพันธุ์บอร์ (Boer) (ร้อยละ 24.43) ลูกผสมบอร์ x ซานเนน (sanen) (ร้อยละ 23.67) ลูกผสมบอร์ x พื้นเมือง (ร้อยละ 6.87) พันธุ์พื้นเมือง (ร้อยละ 6.87) ลูกผสมแองโกลนูเบียน x พื้นเมือง (ร้อยละ 4.58) พันธุ์แองโกลนูเบียน (Anglo Nubian) (ร้อยละ 3.05) และพันธุ์ลูกผสมอื่นๆ (ร้อยละ 2.29) ตามลำดับ สอดคล้องกับรายงานของ สุชา (2560) ที่ได้ศึกษารูปแบบการเลี้ยงและวิธีการตลาดแพะเนื้อกรณีศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีการเลี้ยงแพะพันธุ์ลูกผสม และในรายงานของ วิภาวี และคณะ (2563) ที่ศึกษาสภาพการเลี้ยงและความต้องการเลี้ยงแพะเชิงธุรกิจของเกษตรกร ในเครือข่ายศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์สุราษฎร์ธานี พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีการเลี้ยงแพะพันธุ์ลูกผสมเช่นกัน อย่างไรก็ตามในเรื่องพันธุ์สัตว์ หรือพันธุ์กรรม หรือระดับสายเลือดของแพะเกษตรกรน่าจะพอใจในการเลี้ยงแพะลูกผสมมากกว่าพันธุ์แท้ เนื่องจากการจัดการฝูงไม่ยุ่งยากเหมือนพันธุ์แท้ และการเจริญเติบโตอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ดีกว่าการเลี้ยงพันธุ์พื้นเมืองโดยตรงที่มีอัตราการเจริญเติบโตช้า ดังนั้นส่วนใหญ่แพะเนื้อที่เกษตรกรเลี้ยงในปัจจุบันจึงเป็นลูกผสมแทบทั้งสิ้น

สำหรับวิธีการเลี้ยงพบว่า ร้อยละ 58.49 เลี้ยงแบบขังคอกสลับปล่อยในแปลงหญ้า ร้อยละ 27.36 เลี้ยงแบบขังคอก ที่เหลือร้อยละ 14.15 เลี้ยงแบบไล่ต้อน ซึ่งสอดคล้องกับ ปริญา และคณะ (2561) ศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนเลี้ยงแพะเชิงพาณิชย์ในภาคใต้ของประเทศไทย พบว่าชนิดพันธุ์แพะที่เลี้ยงส่วนใหญ่เป็นแพะลูกผสม และรูปแบบการเลี้ยงส่วนใหญ่เป็นแบบขังสลับปล่อย และพบว่าร้อยละ 68.87 ไม่มีแปลงพืชอาหารสัตว์สำหรับแพะเนื้อ ส่วนที่เหลือร้อยละ 31.13 มีการปลูกพืชอาหารสัตว์ ได้แก่

หญ้าแพงโกล่า มากที่สุด (ร้อยละ 60.60) รองลงมาคือหญ้าเนเปียร์ปากช่อง 1 (ร้อยละ 24.24) หญ้ารูซี่ (ร้อยละ 6.06) หญ้ากินนีสีม่วง (ร้อยละ 6.06) และกระถิน (ร้อยละ 3.03) ตามลำดับ ชนิดของอาหารที่ใช้เลี้ยงแพะเนื้อในฟาร์มพบว่า ใช้อาหารหยาบมากที่สุด รองลงมาได้แก่ อาหารข้น และอาหารหยาบหมัก คิดเป็นร้อยละ 63.42 29.88 และ 6.70 ตามลำดับ

ด้านโรงเรือนเลี้ยงแพะเนื้อ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 98.11 มีโรงเรือนหรือคอกเลี้ยง โดยมีรางน้ำ/รางอาหารเพียงพอ และมีน้ำสะอาดสำหรับแพะเนื้ออย่างเพียงพอ ได้แก่ น้ำประปา มากที่สุด (ร้อยละ 75.47) รองลงมาคือ แหล่งน้ำธรรมชาติ อาทิ ห้วย หนองน้ำ คลอง บึง บ่อน้ำ (ร้อยละ 24.53) มีการเสริมแร่ธาตุให้แก่แพะเนื้อ คิดเป็นร้อยละ 95.28

ด้านการดูแลสุขภาพแพะเนื้อพบว่า ร้อยละ 73.58 มีการฉีดวัคซีนป้องกันโรค โดยฉีดวัคซีนจำนวน 2 ครั้งต่อปี มากที่สุด (ร้อยละ 61.53) รองลงมาจำนวน 1 ครั้งต่อปี (ร้อยละ 30.77) ส่วนที่เหลือร้อยละ 26.42 ไม่มีการฉีดวัคซีน มีการถ่ายพยาธิ คิดเป็นร้อยละ 90.57 และเคยให้ยาบำรุง คิดเป็นร้อยละ 83.96 สำหรับการผสมพันธุ์แม่พันธุ์แพะเนื้อ พบว่า ร้อยละ 97.17 ใช้พ่อพันธุ์ผสม ที่เหลือใช้ทั้งพ่อพันธุ์และผสมเทียม การใช้ประโยชน์จากแพะเนื้อพบว่า ร้อยละ 53.00 เลี้ยงเพื่อการจำหน่ายแพะพันธุ์ร่วมกับการจำหน่ายแพะขุน มากที่สุด ร้อยละ 33.33 จำหน่ายแพะขุน และ ร้อยละ 13.67 จำหน่ายแพะพันธุ์

จากผลการศึกษาข้างต้นพบว่า เกษตรกรมีความสนใจ คิดริเริ่มการเลี้ยงแพะด้วยตนเอง หรือเป็นความต้องการเลี้ยงแพะของเกษตรกรเอง ซึ่งถือเป็นจุดแข็งในกระบวนการและขั้นตอนของงานส่งเสริม เพราะกลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ การกำหนดแผนการผลิต และการแก้ปัญหาาร่วมกัน แต่กลุ่มเกษตรกรตัวอย่างขาดประสบการณ์และความรู้ด้านการเลี้ยงแพะเนื้อ ซึ่งส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการถ่ายทอดความรู้เรื่องการเลี้ยงแพะ จึงเกิดผลกระทบต่อการบวนการผลิตแพะ ประกอบกับขาดการรวมกลุ่มและการสร้างเครือข่ายที่แท้จริงของเกษตรกร จึงเป็นจุดอ่อนในการประกอบอาชีพและการพัฒนากระบวนการผลิตแพะเนื้อทั้งระบบ ดังนั้น แนวทางการส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงแพะ จึงจำเป็นต้องปรับกลยุทธ์ใหม่ ดังนี้

1. รวมกลุ่มและบริหารจัดการกลุ่มด้วยระบบสหกรณ์
2. สร้างการรับรู้เพิ่มเติมในกระบวนการผลิตอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เช่น สร้างการรับรู้เรื่องโรงเรือน เรื่องมาตรฐานฟาร์ม วิธีการจัดการแพะในแต่ละช่วงอายุ อาหารและการจัดการ เป็นต้น
3. กำหนดแผนการติดตามและประเมินผล

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับวิถีตลาดแพะเนื้อ

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละ เกี่ยวกับวิถีตลาดแพะเนื้อ

(n = 106)

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับวิถีตลาดแพะเนื้อ	จำนวน	ร้อยละ
1. แหล่งจำหน่าย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
- จำหน่ายภายในจังหวัด	95	70.37
- จำหน่ายต่างจังหวัด	40	29.63
- จำหน่ายต่างประเทศ	0	0.00
2. ชนิด/ประเภทแพะที่จำหน่าย		
- จำหน่ายแพะพันธุ์	30	28.31
- จำหน่ายแพะเนื้อ/แพะขุน	23	21.70
- จำหน่ายแพะรุ่น ก่อนขุน	52	49.05
- ผลิตภัณฑ์จากแพะ(เช่น เนื้อแพะ ลูกชิ้น เป็นต้น)	1	0.94
3. วิธีจำหน่าย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
- ชั่งจำหน่ายโดยคิดราคาตามน้ำหนักตัว	96	82.76
- ตีราคาเหมาเป็นรายตัว	19	16.38
- ตีราคาเหมากลุ่มตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป	1	0.86
ราคาแพะเพศผู้เฉลี่ย 2,091.51 บาท/ตัว		
ราคาแพะเพศเมียเฉลี่ย 3,103.77 บาท/ตัว		
4. กรณีการจำหน่ายแพะเนื้อ/แพะขุน		
- น้ำหนักแพะ	103	97.17
- พันธุ์แพะ	3	2.83
เฉลี่ยน้ำหนักแพะ 21.02 กิโลกรัมต่อตัว		
5. รายได้จากการจำหน่ายแพะในรอบปีที่ผ่านมา		
- ไม่ได้จำหน่าย	23	21.70
- จำหน่าย	83	78.30
เฉลี่ยราคาจำหน่ายแพะ 42,600.40 บาท		
6. ลักษณะการจำหน่าย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
- จำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลาง	72	63.16
- จำหน่ายตรงไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง	38	33.33
- จำหน่ายรูปแบบกลุ่ม/ชมรม/สหกรณ์	4	3.51

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละ เกี่ยวกับวิถีตลาดแพะเนื้อ (ต่อ)

(n = 106)

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับวิถีตลาดแพะเนื้อ	จำนวน	ร้อยละ
7. ผู้มีอำนาจในการกำหนดราคาแพะ		
- ผู้ซื้อ	61	57.55
- ผู้ขาย	10	9.43
- ทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย	35	33.02
8. การประชาสัมพันธ์/สื่อสารการตลาด		
- ช่องทางโซเชียลมีเดีย (ไลน์ เฟซบุ๊ก)	57	53.77
- งานมหกรรม/งานประกวดแพะ	0	0.00
- ผ่านกลุ่ม/ชมรม/เครือข่าย/องค์กรเกษตรกร	27	25.47
- ที่ฟาร์มเกษตรกรเอง	16	15.10
- วิทยุชุมชน/หอกระจายข่าวหมู่บ้าน	0	0.00
- ผ่านหน่วยงานกรมปศุสัตว์/กระทรวงเกษตร	6	5.66

ตารางที่ 3 เป็นการศึกษเกี่ยวกับวิถีการตลาดแพะเนื้อ สำหรับเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาทพบว่า ร้อยละ 70.37 จำหน่ายแพะเนื้อภายในจังหวัด ส่วนที่เหลือจำหน่ายต่างจังหวัด สำหรับชนิดหรือประเภทแพะเนื้อที่จำหน่ายพบว่า เกษตรกรจำหน่ายแพะรุ่นก่อนขุนมากที่สุด รองลงมาคือแพะพันธุ์ แพะขุน และจำหน่ายเป็นผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 49.05 28.31 21.70 และ 0.94 ตามลำดับ และวิธีการจำหน่ายพบว่า ร้อยละ 82.76 จำหน่ายโดยวิธีการชั่งน้ำหนักเป็นรายตัวมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 16.38 จำหน่ายโดยวิธีตีราคาเหมาเป็นรายตัว ที่เหลือจำหน่ายโดยตีราคาเหมากลุ่มตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป ลักษณะของการจำหน่ายแพะเนื้อพบว่า จำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลาง มากที่สุด รองลงมาจำหน่ายตรงไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง และจำหน่ายผ่านกลุ่ม/ชมรม/สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 63.16 33.33 และ 3.51 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ ชาญชัย (2560) ที่พบว่า การส่งออกแพะไปยัง สปป.ลาว 50% เวียดนาม 40% และภายในประเทศ 10 % โดยผ่านผู้รวบรวมในท้องถิ่นและส่งต่อไปยังพ่อค้าคนกลางในประเทศและต่างประเทศ สำหรับรายได้จากการจำหน่ายแพะเนื้อในรอบปีที่ผ่านมาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 78.30 มีการจำหน่ายแพะเนื้อและมีรายได้เฉลี่ย 42,600.40 บาท ส่วนที่เหลือร้อยละ 21.70 ไม่มีการจำหน่ายเนื่องจากเริ่มเลี้ยงใหม่ ไม่มีผลผลิตเพียงพอที่จะจำหน่ายได้ การกำหนดราคาแพะเนื้อพบว่า ร้อยละ 57.55 ผู้ซื้อมีอำนาจในการกำหนดราคามากที่สุด รองลงมาร้อยละ 33.02 กำหนดราคาร่วมกันระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย และร้อยละ 9.43 ผู้ขายกำหนดราคาเอง สำหรับการประชาสัมพันธ์และช่องทางการสื่อสารด้านการตลาดพบว่า ร้อยละ 53.77 ผ่านช่องทางโซเชียลมีเดีย (ไลน์ เฟซบุ๊ก) รองลงมาคือผ่านกลุ่ม/ชมรม/เครือข่าย/องค์กรเกษตรกร ที่ฟาร์มเกษตรกรเอง และผ่านหน่วยงานกรมปศุสัตว์/กระทรวงเกษตรฯ คิดเป็นร้อยละ 25.47 15.10 และ 5.66 ตามลำดับ

จากผลการศึกษาข้างต้นพบว่า ตลาดรองรับแพะเนื้อทั้งในประเทศและต่างประเทศ ยังต้องการแพะเนื้อมีชีวิตอีกเป็นจำนวนมาก ดังจะเห็นได้จากโครงการส่งเสริมการเลี้ยงแพะเนื้อของหน่วยงานต่างๆ นอกเหนือจากหน่วยงานกรมปศุสัตว์ เช่น ธกส. พัฒนาชุมชน งบประมาณส่งเสริมอาชีพของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด เป็นต้น ถือเป็นโอกาสในการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเลี้ยงแพะเนื้อ โดยการเพิ่มศักยภาพการผลิตแพะเนื้อให้ได้ตามตลาดต้องการ พร้อมทั้งควรสร้างความเชื่อมโยงในด้านการตลาด การสร้างโอกาสทางการตลาดและการประกันราคาผลผลิต โดยการจัดกิจกรรมเกษตรกรพบผู้ซื้อ/พ่อค้า เพื่อสร้างการรับรู้และแลกเปลี่ยนแนวคิดระหว่างกัน หาข้อสรุปที่พึงพอใจ เพื่อมุ่งเน้นการทำข้อตกลงร่วมกัน (MOU) ระหว่างเกษตรกรกับผู้ซื้อ/พ่อค้า เนื่องจากสภาวะการณ์ของตลาดอาจเกิดความผันผวน เช่น สถานการณ์ Covid-19 ทำให้เกิดการชะลอตัวของตลาดต่างประเทศ เช่น ลาว เวียดนาม มาเลเซีย ซึ่งเป็นปลายทางของแพะขุนส่วนใหญ่โดยผ่านพ่อค้าคนกลาง จนเกิดผลกระทบอย่างมากทั้งเรื่องราคาและวงรอบการผลิตซึ่งส่งผลกระทบต่อไปยังวิถีการดำรงชีวิตของเกษตรกร

ตอนที่ 4 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค การเลี้ยงและการตลาด

ตารางที่ 4 จำนวนเกษตรกร ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับปัญหาอุปสรรค การเลี้ยงและการตลาด (n = 106)

ปัญหาอุปสรรค การเลี้ยงและการตลาด	ปัญหาของเกษตรกร (ร้อยละ)				ค่าเฉลี่ยของระดับปัญหา	
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี	Mean ± SD	แปลความหมาย
1. พันธุ์แพะเนื้อมีราคาแพง	65.09	24.53	7.55	2.83	3.52 ± 0.75	มาก
2. พันธุ์และขนาดแพะที่ต้องการซื้อจำกัด	17.92	37.74	21.70	22.64	2.58 ± 1.31	ปานกลาง
3. สภาพพื้นที่ฟาร์มและโรงเรือนมีน้ำท่วมขัง	3.78	0.94	16.98	78.30	1.30 ± 0.67	ไม่มีอุปสรรค
4. ขนาดพื้นที่ฟาร์มมีจำกัดไม่เหมาะสมกับจำนวนแพะ	6.60	3.78	37.74	51.88	1.65 ± 0.84	ไม่มีอุปสรรค
5. ราคาอาหารชั้นแพง	49.06	34.90	10.38	5.66	3.27 ± 0.86	มาก
6. แหล่งหยาธรรมชาติมีจำกัด	15.09	32.08	32.08	20.75	2.42 ± 0.98	น้อย
7. ไม่มีพื้นที่ในการปลูกสร้างแปลงหญ้า	29.25	12.26	22.64	35.85	2.35 ± 1.24	น้อย
8. ปัญหาการผสมพันธุ์	9.43	12.26	6.61	71.70	1.59 ± 1.03	ไม่มีอุปสรรค
9. ขาดแคลนแรงงาน	0.94	1.89	18.87	78.30	1.25 ± 0.53	ไม่มีอุปสรรค
10. ปัญหาด้านเงินทุน	20.76	41.51	22.64	15.09	2.68 ± 0.97	ปานกลาง
11. ขาดแคลนความรู้ในการจัดการฟาร์ม	16.03	35.85	27.36	20.76	2.47 ± 0.99	น้อย
12. ประสบปัญหาโรคระบาด	0.00	12.26	32.08	55.66	1.57 ± 0.70	ไม่มีอุปสรรค
13. ไม่มีตลาดที่แน่นอนรองรับ	1.88	13.21	27.36	57.55	1.59 ± 0.79	ไม่มีอุปสรรค
14. ไม่มีเจ้าหน้าที่ส่วนราชการมาดูแล	49.06	16.04	22.64	12.26	3.02 ± 1.10	ปานกลาง
	ค่าเฉลี่ย				2.23 ± 0.91	น้อย

จากตารางที่ 4 เป็นการศึกษาปัญหาอุปสรรค และการตลาดในการเลี้ยงแพะเนื้อ โดยให้เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างเลือกตอบตามระดับความคิดเห็น 4 ระดับคือ ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และไม่มีระดับหรือไม่มีอุปสรรค พบว่า ปัญหาและอุปสรรคต่อการเลี้ยงของเกษตรกรในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.23 ± 0.91 ซึ่งปัญหาและอุปสรรค ระดับมาก คือ พันธุ์แพะเนื้อมีราคาแพง (3.52 ± 0.75)

และราคาอาหารชั้นแพง (3.27 ± 0.86) ส่วนปัญหาอุปสรรคในการเลี้ยงและการตลาดแพะเนื้อระดับปานกลาง ได้แก่ ไม่มีเจ้าหน้าที่ส่วนราชการมาดูแล (3.02 ± 1.10) ปัญหาด้านเงินทุน (2.68 ± 0.97) และปัญหาด้านพันธุ์ และขนาดแพะที่ต้องการซื้อจำกัด (2.58 ± 1.31) สำหรับปัญหาที่พบระดับน้อย ได้แก่ ขาดแคลนความรู้ในการจัดการฟาร์ม (2.47 ± 0.99) แหล่งหญาธรรมชาติมีจำกัด (2.42 ± 0.98) และไม่มีพื้นที่ในการปลูกสร้างแปลงหญ้า (2.35 ± 1.24) ส่วนระดับปัญหาที่ไม่มีอุปสรรค ได้แก่ ขนาดพื้นที่ฟาร์มมีจำกัดไม่เหมาะสมกับจำนวนแพะ (1.65 ± 0.84) ปัญหาการผสมพันธุ์ (1.59 ± 1.03) ปัญหาไม่มีตลาดที่แน่นอนรองรับ (1.59 ± 0.79) ปัญหาโรคระบาด (1.57 ± 0.70) ปัญหาสภาพพื้นที่ฟาร์มและโรงเรือนมีน้ำท่วมขัง (1.30 ± 0.67) และปัญหาขาดแคลนแรงงาน (1.25 ± 0.53)

สำหรับปัญหาพันธุ์แพะเนื้อมีราคาแพง ปัญหาอาหารชั้นมีราคาแพง ปัญหาโรคระบาด ปัญหาด้านเงินทุน และปัญหาด้านการตลาด เป็นปัญหาและอุปสรรคในการผลิตแพะเนื้อของเกษตรกร ซึ่งสอดคล้องกับปริญญา และคณะ (2561) ได้ศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนเลี้ยงแพะเชิงพาณิชย์ในภาคใต้ของประเทศไทยกล่าวว่า ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตแพะเชิงพาณิชย์ พบว่าเกษตรกรร้อยละ 78 ประสบปัญหาด้านการผลิต โดยเฉพาะปัญหาด้านโรคสัตว์ (โรคท้องเสียและพยาธิ) และด้านอาหารสัตว์ (อาหารชั้นมีราคาสูงและขาดแคลนอาหารหยาบ) ในสัดส่วนร้อยละ 42 เท่ากัน รองลงมาคือ ด้านพันธุ์สัตว์ (ราคาสูงและขาดแคลน) ด้านสิ่งแวดล้อม (ขาดแคลนเงินทุนดำเนินการ) และร้อยละ 17 ประสบปัญหาด้านการตลาด (ราคาแพะไม่แน่นอนและขาดข้อมูลข่าวสารการตลาด) ดังนั้น หน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญในการแก้ปัญหาทั้งระยะสั้นและระยะยาว อาทิเช่น การแก้ปัญหาพันธุ์แพะมีราคาแพงด้วยการรวบรวมแหล่งซื้อขายพันธุ์แพะเนื้อที่นำเชื่อถือแล้วประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรผู้เลี้ยงและผู้สนใจรับทราบหรือรวบรวมความต้องการซื้อของเกษตรกร และดำเนินการจัดซื้อพันธุ์แพะเนื้อคราวเดียวกันในปริมาณมากหรืออาจมีการแลกเปลี่ยนพันธุ์แพะเนื้อแทนการซื้อขายภายในกลุ่มของตนเองหรือภายนอกกลุ่ม และการจัดตลาดนัดซื้อขายพันธุ์แพะเนื้อ เป็นต้น ส่วนปัญหาอาหารชั้นมีราคาแพง ผู้เกี่ยวข้องควรสร้างการรับรู้เรื่องความต้องการโภชนะของแพะเนื้อในระยะต่างๆ เพื่อให้เกษตรกรเตรียมการจัดหา จัดซื้อหรือจัดจ้างตามความจำเป็นและเหมาะสมก็สามารถลดปริมาณอาหารชั้นได้ หรืออาจแก้ปัญหาอาหารชั้นราคาแพงโดยการจัดซื้อผ่านกลุ่มของตนเองในรูปแบบสหกรณ์ หรือรวมกันซื้อในปริมาณมาก หรือส่งเสริมให้จัดตั้งกลุ่มผู้ผลิตและกระจายอาหารสัตว์ (Feed Center) เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนอาหารหยาบ และสามารถลดต้นทุนค่าอาหารชั้นในระยะยาวได้

ส่วนปัญหาด้านโรคระบาดควรกำหนดแผนการป้องกันและควบคุมโรคประจำปี และให้ความรู้ด้านการป้องกันควบคุมโรคที่สำคัญในแพะเนื้อ จัดหาแหล่งเงินทุนและการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการพัฒนาฟาร์มควรจัดหาข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลด้านการตลาดเพิ่มเติม ทั้งนี้เพื่อเป็นการแก้ปัญหาด้านการตลาดแพะเนื้อในระยะยาว

โดยภาพรวมของสภาพปัญหาอุปสรรค การเลี้ยงและการตลาดแพะเนื้อของกลุ่มประชากรตัวอย่างสามารถแก้ไขปัญหาและอุปสรรคได้ ทั้งนี้เพราะความก้าวหน้าของเทคโนโลยีด้านกระบวนการผลิต ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสาร ที่สามารถเข้าถึงข้อมูลเชิงลึกได้ง่ายและรวดเร็ว รวมถึงการแก้ปัญหา

ด้วยการบูรณาการกับองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจังและเข้มข้น ทำให้กลุ่มประชากรตัวอย่างผลิตและจำหน่ายแพะเนื้อเพิ่มรายได้แก่ครัวเรือนได้ต่อไป

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผล

การศึกษาสภาพการผลิตและการตลาดแพะเนื้อของเกษตรกร ในพื้นที่อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท ในกลุ่มประชากรผู้เลี้ยงแพะเนื้อ จำนวน 106 ราย สรุปได้ดังนี้

1. สภาพการเลี้ยงแพะของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีความคิดริเริ่มและสนใจในการประกอบอาชีพ การเลี้ยงแพะเนื้อ โดยใช้สายพันธุ์แพะลูกผสมเป็นสายพันธุ์หลัก เฉลี่ยครัวเรือนละ 32 ตัว มีรายได้เฉลี่ยปีละ 56,459.43 บาทต่อครัวเรือน มีประสบการณ์ในการเลี้ยงแพะ 1-5 ปี (ร้อยละ 81.13) และเลี้ยงแบบรายเดี่ยว (ร้อยละ 86.79) ไม่มีแปลงพืชอาหารสัตว์สำหรับแพะ (ร้อยละ 68.87) ส่วนการจัดการฟาร์มแพะ ส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการตรวจรับรองฟาร์มปลอดโรค และมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงแพะ (ร้อยละ 76.42)

2. สำหรับวิธีการตลาดแพะเนื้อ พบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรจำหน่ายภายในจังหวัด (ร้อยละ 70.37) เป็นแพะเนื้อมีชีวิตให้แก่พ่อค้าคนกลาง (ร้อยละ 63.16) โดยจำหน่ายแพะรุ่นก่อนขุนมากที่สุด (ร้อยละ 49.05) รองลงมาจำหน่ายแพะพันธุ์ (ร้อยละ 28.31) และใช้วิธีการจำหน่ายด้วยการชั่งน้ำหนักเป็นรายตัว (ร้อยละ 82.76) ผู้ซื้อมีอำนาจในการกำหนดราคา (ร้อยละ 57.55) สำหรับการประชาสัมพันธ์เกษตรกรใช้ช่องทางโซเชียลมีเดีย (ไลน์ เฟซบุ๊ก) เป็นช่องทางการสื่อสารด้านการตลาดมากที่สุด (ร้อยละ 53.77)

3. ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพเลี้ยงแพะเนื้อ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคต่อการเลี้ยงของเกษตรกรในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.23 ± 0.91 ซึ่งปัญหาและอุปสรรค ระดับมาก คือ พันธุ์แพะเนื้อไม่มีราคาแพง (3.52 ± 0.75) และอาหารขุ่นมีราคาแพง (3.27 ± 0.86) ส่วนปัญหาและอุปสรรค ระดับปานกลาง คือ การไม่มีเจ้าหน้าที่ส่วนราชการมาดูแลให้คำปรึกษาแนะนำ (3.02 ± 1.10) ขาดเงินลงทุน (2.68 ± 0.97) ขาดความรู้การจัดการฟาร์มแพะเนื้อ (2.58 ± 1.31) ปัญหาและอุปสรรค ระดับน้อย คือ การขาดความรู้ในการจัดการฟาร์ม (2.47 ± 0.99) แหล่งหญ้าธรรมชาติมีจำนวนจำกัด (2.42 ± 0.98) และการไม่มีพื้นที่ในการปลูกสร้างแปลงหญ้า (2.35 ± 1.24)

จากผลการศึกษาดังกล่าว นำมาใช้เป็นข้อมูลเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาระบบการเลี้ยงและการตลาดแพะเนื้อ ในพื้นที่อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท ดังนี้

1. การเพิ่มศักยภาพการเลี้ยงแพะเนื้อของเกษตรกร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรให้ความรู้ ด้านอาชีพ การเลี้ยงแพะและสนับสนุนการรวมกลุ่มของเกษตรกร การสร้างการรับรู้กระบวนการผลิตแพะเนื้อแบบประณีต การส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ภายนอกกลุ่ม หรือการสร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายด้านอาหารสัตว์ ทั้งภายในและภายนอกกลุ่ม การพัฒนาด้านการจัดการฟาร์มให้เข้าสู่ระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มแพะ (GAP) การเป็นฟาร์มปลอดโรค ตลอดจนการได้รับการรับรองมาตรฐานฟาร์มแพะ เพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้บริโภค

2. การเพิ่มศักยภาพด้านการตลาดแพะเนื้อ เกษตรกรและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมร่วมดำเนินการพัฒนา ด้านการตลาดแพะเนื้อ ได้แก่ การคิดคำนวณต้นทุนการผลิตแพะเนื้อ เพื่อกำหนดราคาขายที่เหมาะสมและเป็นธรรมกับเกษตรกรและผู้ซื้อ การผลิตแพะเนื้อตามความต้องการของตลาด การสร้างและเชื่อมโยงเครือข่าย ด้านการตลาดภายใน/ภายนอกจังหวัด รวมถึงตลาดต่างประเทศด้วย ทั้งนี้เพื่อป้องกันการผูกขาดด้านราคา

การกำหนดแผนการเพิ่มมูลค่าของผลผลิตเพื่อเพิ่มรายได้ การประชาสัมพันธ์ด้านการตลาดให้เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง และเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย ให้สามารถเข้าถึง สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคในแต่ละกลุ่มให้มากขึ้น เป็นต้น

3. แนวทางการแก้ปัญหาและอุปสรรคด้านพันธุ์แพะมีราคาแพง เกษตรกร/กลุ่มเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรดำเนินการรวบรวมแหล่งซื้อขายพันธุ์แพะเนื้อที่น่าเชื่อถือ เพื่อเป็นข้อมูลเปรียบเทียบในการตัดสินใจเลือกซื้อพันธุ์แพะเนื้อ หรือรวบรวมความต้องการซื้อของเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร และดำเนินการจัดซื้อคราวเดียวกันในปริมาณมาก ทำให้ราคาต่อหน่วยต่ำลง หรืออาจมีการแลกเปลี่ยนพันธุ์แพะเนื้อแทนการซื้อขายทั้งภายในและภายนอกกลุ่มของตนเอง มีการจัดตลาดนัดซื้อขายพันธุ์แพะเนื้อส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อสร้างจุดกระจายพันธุ์สัตว์ และแนะนำการเก็บแม่พันธุ์ทดแทนเป็นต้น ส่วนปัญหาอาหารชั้นมีราคาแพง เจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรส่งเสริมการปลูกสร้างแปลงหญ้าคุณภาพไว้ใช้เอง การเก็บถนอมอาหาร การบริหารจัดการฟาร์มอาหารสัตว์ภายในฟาร์ม สร้างการรับรู้เรื่องความต้องการโภชนะของแพะเนื้อ ในระยะต่างๆ เพื่อให้เกษตรกรเตรียมการจัดหา จัดซื้อ หรือจัดจ้างตามความจำเป็นและเหมาะสม ทั้งนี้เป็นการใช้อาหารชั้นที่จำเป็นสำหรับแพะเนื้อในแต่ละระยะเท่านั้น ก็สามารถลดปริมาณอาหารชั้นได้ และอาจมีการซื้ออาหารชั้นรวมกันในปริมาณมาก

สำหรับปัญหาด้านอื่น ได้แก่ ขาดเจ้าหน้าที่ส่วนราชการมาดูแลให้คำปรึกษาแนะนำ ขาดเงินลงทุน ขาดความรู้การจัดการฟาร์ม ขาดพื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์ ปัญหาด้านโรคระบาด ปัญหาด้านการตลาด และปัญหาด้านการผสมพันธุ์ ควรกำหนดแนวทางการพัฒนาโดยการกำหนดแผนการพบเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร เพื่อสร้างการรับรู้เรื่องการผลิตเลี้ยงแพะเนื้อในทุกมิติอย่างสม่ำเสมอ การจัดหาและเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการพัฒนาฟาร์ม การกำหนดแผนการป้องกันและควบคุมโรคระบาด การหาข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการตลาดเพิ่มเติม และการใช้เทคโนโลยีการผสมเทียมแพะเพื่อการปรับปรุงบำรุงพันธุ์

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้เกิดการพัฒนาการเลี้ยงแพะเนื้อของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท และการขยายผลไปสู่พื้นที่อำเภออื่นหรือผู้สนใจทั่วไป ให้การประกอบอาชีพการเลี้ยงแพะเนื้ออย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงควรกำหนดแนวทางการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงแพะเนื้อ ดังนี้

1. จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อ และพัฒนากลุ่มเป็นระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ สามารถแก้ปัญหาค่าใช้จ่ายเลี้ยงแพะเนื้ออย่างเป็นระบบได้ เพราะจุดแข็งของเกษตรแปลงใหญ่คือ มีทีมผู้จัดการ ทีมบริหารจัดการด้านการผลิต ทีมบริหารด้านการเพิ่มผลผลิต และทีมบริหารจัดการด้านการตลาด นอกจากนี้ยังสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
2. การสร้างการรับรู้การเลี้ยงแพะเนื้อแบบประณีต (Intensive) เพื่อให้เกษตรกรเกิดความรู้และทักษะในเชิงวิชาการและสามารถปฏิบัติได้จริง
3. การจัดตั้งกลุ่มผู้ผลิตและกระจายอาหารสัตว์ (Feed Center) เพื่อแก้ปัญหาค่าขาดแคลนอาหารหายาก และสามารถลดต้นทุนค่าอาหารชั้นได้

4. การสร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายการเลี้ยงแพะเนื้อในทุกมิติที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมแพะเนื้อทั้งระบบ ทั้งนี้เพื่อให้ทราบข้อมูลรอบด้านและนำข้อมูลมาประกอบการวางแผนการผลิตและการตลาด

เอกสารอ้างอิง

- กรมปศุสัตว์. 2563. สถิติและข้อมูลด้านปศุสัตว์. ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสาร. กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ .
- ชาญชัย วงษาเสน. 2560. ความเป็นไปได้ในการลงทุนเลี้ยงแพะเนื้อเพื่อเป็นอาชีพเสริมในจังหวัด อุบลราชธานี. แหล่งสืบค้น : www.agri.ubu.ac.th/mis/seminar/upload/60.pdf, วันที่สืบค้น 5 กันยายน 2563.
- นรินทร์ สมบูรณ์สาร. 2554. การรวมกลุ่มและการสร้างเครือข่าย. กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาองค์กรเกษตรกร และเครือข่าย, กองพัฒนาเกษตรกร. แหล่งสืบค้น : www.farmdev.doae.go.th, วันที่สืบค้น 5 กันยายน 2563.
- บตี คำสีเขียว โอภาส พิมพา วีระศักดิ์ คงฤทธิ์ และ สาโรจน์ เรืองสุวรรณ. 2557. รายงานวิจัยฉบับ สมบูรณ์ (ฉบับปรับปรุง) เรื่อง การศึกษาศักยภาพการผลิตแพะเนื้อในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. คณะวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี. 85 หน้า.
- บุญส่ง รัตนพร และ สิริพงษ์ สิริรักษ์. 2555. สภาพการเลี้ยงแพะและวิธีการตลาดแพะของเครือข่าย วิสาหกิจ ชุมชนผู้เลี้ยงแพะในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีงบประมาณ 2555. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด นครศรีธรรมราช อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช. 11 หน้า.
- ปริญญา เฉิดโฉม กนกพร ภาศิฉาย อุไรวรรณ อินทศ และ บัญชา สัจจาพันธ์. 2561. ความเป็นไปได้ในการ ลงทุนเลี้ยงแพะเชิงพาณิชย์ในภาคใต้ของประเทศไทย. สถาบันฮาลาล, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. แหล่งสืบค้น : www.halinst.psu.ac.th/th/halalresearch/article-th/596, วันที่สืบค้น 7 กันยายน 2563.
- ภาณุพันธุ์ ประภาติกุล และ กรรณิกา แซ่ลิว. 2564. การผลิตและการตลาดแพะเนื้อในพื้นที่ภาคเหนือของ ประเทศไทย. วารสารผลิตภัณฑ์การเกษตร. ปีที่ 3 ฉบับที่ 3 (2021) กันยายน – ธันวาคม 2564. หน้า 67-80.
- ยรรยง บุญรัตน์ เฉลิมศักดิ์ รัตนะ สมศักดิ์ นवलสม ภมรินทร์ โชคสุทินสกุล และ กฤษณพร แพกุล. 2556. ปัจจัยที่มีผลความยั่งยืนต่อการเลี้ยงแพะของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ ภาคใต้ตอนบน. สำนักงานปศุสัตว์เขต 8, กรมปศุสัตว์. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 62 หน้า.
- วิภาวี ศรีเจริญ ญัฐชัย จุติอมรเลิศ ญัฐพร จุ้ยจุลเจิม และ ทวีศิลป์ จินต์วง. 2563. สภาพการเลี้ยงและความ ต้องการเลี้ยงแพะเชิงธุรกิจของเกษตรกร ในเครือข่ายศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์สุราษฎร์ธานี. แหล่งที่มา <https://region8.dld.go.th/webnew/images/stories/new63/new30082563001/new30082563002.pdf>. สืบค้นเมื่อ 10 พฤษภาคม 2565.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2546. ระเบียบการวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 12, บริษัทเฟื่องฟ้าปรีณิตัง, กรุงเทพฯ.
- สุธา โอมณี. 2560. การศึกษารูปแบบการเลี้ยงและวิธีการตลาดแพะเนื้อ กรณีศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานีธานี. แหล่งที่มา <https://kb.psu.ac.th/psukb/bitstream/2016/12104/1/417913.pdf>. สืบค้นเมื่อ 10 พฤษภาคม 2565.

สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร. 2557. การศึกษาการตลาดแพะเนื้อ. เอกสารวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร.
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์เพื่อการศึกษา

เรื่อง การศึกษาสภาพการผลิตและการตลาดแพะเนื้อของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท

ชื่อ-สกุล.....บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....
อำเภอ.....จังหวัด.....โทร.....

แบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย 4 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการเลี้ยงแพะเนื้อ

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับวิถีตลาดแพะเนื้อ

ตอนที่ 4 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค การเลี้ยงและการตลาด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร

1. เพศ 1. ชาย 2. หญิง
2. อายุ.....ปี
3. การศึกษาสูงสุด
 - ประถมศึกษา (ป.1-ป.6)
 - มัธยมศึกษา (ม.1-ม.6)
 - อาชีวศึกษา (ปวช.,ปวส.)
 - อื่น ๆ (ระบุ).....
4. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมด.....คน จำนวนแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงแพะ.....คน
5. อาชีพหลัก ปลูกพืช,เลี้ยงสัตว์ ปลูกพืช
 เลี้ยงสัตว์ ค้าขาย
 อื่น ๆ (ระบุ).....
6. อาชีพที่ทำรายได้สูงสุด.....
7. พื้นที่ถือครอง.....ไร่
8. พื้นที่ในการเลี้ยงแพะ.....ไร่
9. รายได้จากการประกอบอาชีพการเลี้ยงแพะเนื้อในรอบปีที่ผ่านมา.....บาท
10. แรงงานในการเลี้ยงแพะ
 - แรงงานในครัวเรือน
 - แรงงานในครัวเรือนและแรงงานจ้าง
 - แรงงานจ้าง

ข้อมูลอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

.....
.....

ตอนที่ 2 สภาพการเลี้ยงแพะเนื้อ

1. รูปแบบการเลี้ยงแพะ

- เกษตรกรรายเดี่ยว
- สมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงแพะ
- สมาชิกชมรมผู้เลี้ยงแพะ
- สมาชิกสหกรณ์ผู้เลี้ยงแพะ

2. ความคิดริเริ่มในการประกอบอาชีพเลี้ยงแพะ

- เป็นอาชีพสืบทอดของครอบครัว มีความสนใจ
- การชักชวน/เชิญชวน/ประชาสัมพันธ์
- อื่นๆ (ระบุ).....

3. ประสบการณ์ในการเลี้ยงแพะ.....ปี

4. ท่านเคยรับการฝึกอบรมเรื่องแพะจากหน่วยงานภาครัฐหรือไม่

- ไม่เคย
- เคย

5. ฟาร์มท่านได้รับการตรวจรับรองฟาร์มปลอดโรค/มาตรฐานฟาร์มหรือไม่

- ยังไม่ได้รับการรับรอง
- ได้รับการรับรอง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)
 - ฟาร์มปลอดโรคแห่งชาติติดต่อ ประเภท (A หรือ B).....
 - ฟาร์มที่มีการจัดการเลี้ยงและการป้องกันโรค (GFM)
 - ฟาร์มมาตรฐาน (GAP)

6. ท่านเคยเข้าร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงแพะที่หน่วยงานภาครัฐส่งเสริมหรือไม่ ดังต่อไปนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ไม่เคย
- เคย
 - หน่วยงานกรมปศุสัตว์ชื่อ..... ชื่อโครงการ..... ปี พ.ศ.25.....
 - หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชื่อ..... ชื่อโครงการปี พ.ศ.25.....
 - หน่วยงานจังหวัดชัยนาท/กลุ่มจังหวัด ชื่อ..... ชื่อโครงการ.....ปี พ.ศ.25.....
 - หน่วยงานธนาคาร (ธกส.) ชื่อ..... ชื่อโครงการ..... ปี พ.ศ.25.....
 - หน่วยงานรัฐอื่นๆ ชื่อ..... ชื่อโครงการ..... ปี พ.ศ.25.....

7. จำนวนแพะเนื้อที่เลี้ยงปัจจุบัน

- <8 ตัว แม่พันธุ์.....ตัว พ่อพันธุ์.....ตัว อื่นๆ.....ตัว
- 8-49 ตัว แม่พันธุ์.....ตัว พ่อพันธุ์.....ตัว อื่นๆ.....ตัว
- 50-100 ตัว แม่พันธุ์.....ตัว พ่อพันธุ์.....ตัว อื่นๆ.....ตัว
- 100 ตัว ขึ้นไปแม่พันธุ์.....ตัว พ่อพันธุ์.....ตัว อื่นๆ.....ตัว

8. พันธุ์แพะที่มีในฟาร์ม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- พันธุ์พื้นเมือง พันธุ์บอร์ (Boer) พันธุ์แองโกลนูเบียน (Anglo Nubian)
 ลูกผสมบอร์ x แองโกลนูเบียน ลูกผสมบอร์ x พื้นเมือง
 ลูกผสมแองโกลนูเบียน x พื้นเมือง ลูกผสมบอร์ x ซาแนน (saanen) อื่นๆ(ระบุ).....

9. วิธีการเลี้ยง

- เลี้ยงแบบขังคอก
 เลี้ยงแบบขังคอกสลับปล่อยในแปลงหญ้า
 เลี้ยงแบบปล่อยไล่ต้อน

10. ท่านมีแปลงพืชอาหารสัตว์สำหรับแพะเนื้อ

- ไม่มี
 มี พันธุ์พืชอาหารสัตว์ที่ปลูก (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)
 หญ้าลูซี่.....ไร่.....งาน ถั่วฮามาต้า.....ไร่.....งาน
 หญ้ากินนีสีม่วง.....ไร่.....งาน ถั่วสไตโล.....ไร่.....งาน
 หญ้าขน.....ไร่.....งาน ถั่วอะตาตัม.....ไร่.....งาน
 หญ้าเนเปียร์ปากช่อง1.....ไร่.....งาน กระจิน.....ไร่.....งาน
 หญ้าอื่นๆ ระบุ.....ไร่.....งาน ถั่วอื่นๆ ระบุ.....ไร่.....งาน

11. อาหารที่ใช้ภายในฟาร์มของท่าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- อาหารหยاب
 อาหารชั้น
 หญ้าหมัก
 อื่นๆ (ระบุ).....

12. ท่านมีโรงเรือนหรือคอกสำหรับเลี้ยงแพะเนื้อหรือไม่

- ไม่มี
 มี สภาพและลักษณะของคอกหรือโรงเรือน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 โรงเรือนหรือคอกมีหลังคากันแดดฝน
 โรงเรือนหรือคอกยกพื้นสูงง่ายต่อการทำความสะอาดเก็บกวาดมูลแพะ
 พื้นคอกทำเป็นไม้ระแนงความห่าง 1.3-15 ซม. ตามความเหมาะสมกับขนาดแพะ และ
ง่ายต่อการ ระบายของเสีย (มูล/ปัสสาวะ)
 มีรางน้ำ/รางอาหารเพียงพอ มีที่แบ่งกันป้องกันการแย่งอาหาร

13. ท่านมีน้ำสะอาดเพียงพอต่อการเลี้ยงแพะเนื้อของท่านหรือไม่

- ไม่เพียงพอ
- เพียงพอ แหล่งน้ำที่นำมาเลี้ยง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)
 - แหล่งน้ำธรรมชาติ อาทิ ห้วย หนองน้ำ คลอง บึง บ่อน้ำ
 - น้ำฝนที่กักเก็บไว้
 - น้ำประปา

14. ท่านมีการเสริมแร่ธาตุแก่แพะเนื้อในคอกหรือไม่

- มี
- ไม่มี

15. ท่านมีการทำวัคซีนป้องกันโรค แก่แพะเนื้อของท่านหรือไม่

- ไม่มี
- มีจำนวนครั้ง/ปี
 - 1 ครั้ง/ปี
 - 2 ครั้ง/ปี
 - อื่นๆ ระบุ.....

16. ท่านมีการถ่ายพยาธิ แก่แพะเนื้อของท่านหรือไม่

- ไม่มี
- มี จำนวนครั้ง/ปี
 - 1 ครั้ง/ปี
 - 2 ครั้ง/ปี
 - 3 ครั้ง/ปี
 - 4 ครั้ง/ปี
 - >4 ครั้ง/ปี

17. ท่านเคยให้ยาบำรุง แก่แพะเนื้อของท่านหรือไม่

- เคย
- ไม่เคย

18. ท่านใช้วิธีการผสมพันธุ์แม่พันธุ์แพะอย่างไร

- ใช้พ่อพันธุ์
- ผสมเทียม
- ใช้ทั้งพ่อพันธุ์และผสมเทียม

19. การใช้ประโยชน์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- เลี้ยงเพื่อจำหน่าย (โปรดระบุ)
- จำหน่ายพันธุ์ จำหน่ายขุน จำหน่ายทั้งพันธุ์ทั้งขุน
- เลี้ยงเพื่อประกอบพิธีทางศาสนา
- เลี้ยงเพื่อบริโภคในครัวเรือน

ข้อมูลอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

.....

.....

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับวิถีตลาดแพะเนื้อ

1. แหล่งจำหน่าย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- จำหน่ายภายในจังหวัด
- จำหน่ายต่างจังหวัด
- จำหน่ายต่างประเทศ

2. ชนิด/ประเภทแพะที่จำหน่าย

- จำหน่ายแพะพันธุ์
- จำหน่ายแพะเนื้อ/แพะขุน
- จำหน่ายแพะรุ่น ก่อนขุน
- ผลิตภัณฑ์จากแพะ(เช่น เนื้อแพะ ลูกชิ้น เป็นต้น)

3. วิธีจำหน่าย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ชั่งจำหน่ายโดยคิดราคาตามน้ำหนักตัว ราคา.....บาท/กิโลกรัม
- ตีราคาเหมาเป็นรายตัว
- ตีราคาเหมากลุ่มตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป

4. กรณีการจำหน่ายแพะเนื้อ/แพะขุน

- น้ำหนักแพะระหว่าง..... กิโลกรัมต่อตัว
- พันธุ์แพะ.....

5. รายได้จากการจำหน่ายแพะในรอบปีที่ผ่านมา

- ไม่ได้จำหน่าย
- จำหน่าย ได้จำนวน รวม บาท

6. ลักษณะการจำหน่าย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- จำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลาง
- จำหน่ายตรงไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง
- จำหน่ายรูปแบบกลุ่ม/ชมรม/สหกรณ์

7. มีอำนาจในการกำหนดราคาแพะ

- ผู้ซื้อ
- ผู้ขาย
- ทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย
- อื่นๆ (ปริมาณแพะ ราคาแพะต่อตลาด)

8. การประชาสัมพันธ์/สื่อสารการตลาด

- ช่องทางโซเชียลมีเดีย (ไลน์ เฟสบุ๊ก)
- งานมหกรรม/งานประกวดแพะ
- ผ่านกลุ่ม/ชมรม/เครือข่าย/องค์กรเกษตรกร
- ที่ฟาร์มเกษตรกรเอง
- วิทยูชุมชน/หอกระจายข่าวหมู่บ้าน
- ผ่านหน่วยงานกรมปศุสัตว์/กระทรวงเกษตร
- อื่นๆ.....

9. ข้อมูลอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

.....

.....

.....

ตอนที่ 4 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค การเลี้ยงและการตลาด

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน

1. ปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพการเลี้ยงแพะเนื้อ

สภาพปัญหาและอุปสรรค	มาก=4	ปานกลาง=3	น้อย=2	ไม่มี=1
1. พันธุ์แพะเนื้อมีราคาแพง				
2. พันธุ์และขนาดแพะที่ต้องการซื้อไม่มีจำกัด				
3. สภาพพื้นที่ฟาร์มและโรงเรือนมีน้ำท่วมขังซื้อ				
4. ขนาดพื้นที่ฟาร์มมีจำกัดไม่เหมาะสมกับจำนวนแพะ				
5. ราคาอาหารชั้นแพง				
6. แหล่งหญ้าธรรมชาติมีจำกัด				
7. ไม่มีพื้นที่ในการปลูกสร้างแปลงหญ้า				
8. ผสมเทียมติดยาก				
9. ขาดแคลนแรงงาน				
10. ปัญหาด้านเงินทุน				
11. ขาดแคลนความรู้ในการจัดการฟาร์ม				
12. ประสบปัญหาโรคระบาด				
13. ไม่มีตลาดที่แน่นอนรองรับ				
14. ไม่มีเจ้าหน้าที่ส่วนราชการมาดูแล				
15. อื่น ๆ ระบุ.....				

ข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

.....

.....

.....